

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Bielsku-Białej

*Ocena stanu sanitarnego - informacja o stanie
bezpieczeństwa sanitarnego
miasta Bielska-Białej
za rok 2013*

Bielsko-Biała marzec 2014

Spis treści

Sekcja Epidemiologii	4
Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych.....	4
Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę.....	6
Choroby zakaźne wieku dziecięcego	9
Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe.....	13
Borelioza z Lyme	15
Gruźlica.....	15
Zgony z powodu chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc w mieście Bielsko-Biała.....	16
Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych w mieście Bielsko-Biała.....	17
Nadzór nad szczepieniami w mieście Bielsko-Biała	19
Szczepienia przeciw błonicy i tężcowi	19
Szczepienia przeciw krztuścowi:	19
Szczepienia przeciw poliomyelitis.....	20
Szczepienia przeciw Haemophilus influenzae typu b.....	20
Szczepienia przypominające I, II i III przeciw błonicy i tężcowi.....	21
Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	21
Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce.....	21
Szczepienia przeciw gruźlicy.....	22
Analiza Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP).....	22
Zalecane szczepienia ochronne	23
Szczepienia przeciwko grypie.....	23
Szczepienia przeciwko pneumokokom	24
Szczepienia przeciwko ospie wietrznej.....	24
Szczepienia przeciwko rotawirusom.....	24
Szczepienia przeciwko meningokokom.....	24
Szczepienia przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu	24
Szczepienia osób wyjeżdżających za granicę	24
Wnioski:	25
Sekcja Higieny Pracy	26
Ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach dopuszczalnych norm czynników szkodliwych.....	26
Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli	27
Opis poprawy warunków pracy w stosunku do ubiegłego roku:	31
Choroby zawodowe.....	34
Środki zastępcze.....	35
Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska	36
Nadzór nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi	36
Podmioty lecznicze (szpitale, przychodnie, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej).	36
Domy pomocy społecznej i noclegownie dla bezdomnych	37
Obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty, obiekty wczasowo-turystyczne).	38
Baseny kąpielowe.	38
Obiekty sportowe.	38
Tereny rekreacyjne i parki	38
Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej.....	38
Pralnie	39
Dworzec autobusowy	39
Dworce i stacje kolejowe	39
Składowisko odpadów	40
Toalety publiczne	40
Środki transportu.....	40
Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży	43

Informacje ogólne	43
Funkcjonalność i stan techniczny budynków.....	44
Warunki do utrzymania higieny.....	44
Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	45
Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania	45
Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach	46
Wypoczynek dzieci i młodzieży	46
Najczęstsze nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- technicznego dotyczyły:	46
Postępowanie administracyjne.....	47
Podsumowanie	47
Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku	48
Nadzorowane obiekty	48
Najczęstsze uchybienia	50
Interwencje.....	51
Systemy GMP, GHP, HACCP.....	51
Transport żywności.....	52
Środki transportu oceniano głównie w trakcie kontroli zakładów.....	52
Akcje	52
Jakość zdrowotna środków spożywczych – badania laboratoryjne	53
Sekcja Oświaty Zdrowotnej.....	54
Profilaktyka nadwagi i otyłości.....	54
Profilaktyka palenia tytoniu	54
Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży:	55
Profilaktyka chorób zakaźnych.....	56
Kampania społeczna w zakresie profilaktyki grypy	57
Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.....	57
Inne działania	57
Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	59

Sekcja Epidemiologii

Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w Bielsku-Białej w 2013 roku należy uznać za ogólnie dobrą. Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, zaś wzrost liczby zachorowań na niektóre infekcje przybierał, podobnie jak w latach ubiegłych, charakter sezonowy lub był kontynuacją obserwowanych wcześniej trendów wieloletnich. Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie miasta zostały przedstawione w formie tabelarycznej (tabela 1) w oparciu o sprawozdania Mz-56 - meldunki dwutygodniowe o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach oraz raporty roczne opracowane na podstawie zgłoszeń dokonanych przez lekarzy, lekarzy dentystów, kierowników laboratoriów zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2013r. poz.947) – „Wykaz zakażeń i chorób zakaźnych”. Zapadalność na poszczególne jednostki chorobowe przeliczono na 100 tys. mieszkańców.

Tabela 1.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w mieście Bielsko-Biała w latach 2006-2013

Lp	Jednostka chorobowa	ilość/ zapad.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	AIDS	Ilość	0	0	1	0	1	1	3	2
		Zapad.			0,57		0,57	0,57	1,72	1,15
2	zakażenia HIV (nowo wykryte)	Ilość	1	2	4	9	2	12	6	7
		Zapad.	0,57	1,14	2,28	5,14	1,14	6,86	3,44	4,03
3	dury rzekome A,B i C	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
4	salmonellozy- ogółem	Ilość	98	49	52	32	47	46	35	36
		Zapad.	55,47	27,81	29,63	18,27	26,83	26,28	20,06	20,71
5	czerwonka bakteryjna	Ilość	0	1	1	0	0	0	0	0
		Zapad.		0,57	0,57					
6	bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem	Ilość	217	219	292	227	229	269	309	293
		Zapad.	122,82	124,30	166,40	129,58	130,72	153,71	177,07	168,53
7	w tym: kamylobakteriozy	Ilość	43	47	71	57	48	52	78	69
		Zapad.	24,34	26,68	40,46	32,54	27,40	29,71	44,70	39,69
8	jersiniozy	Ilość	4	1	10	3	5	6	1	1
		Zapad.	2,26	0,57	5,70	1,71	2,85	3,43	0,57	0,58
9	wirusowe zakażenia jelitowe	Ilość	60	58	138	116	117	39	4	24
		Zapad.	33,96	32,92	78,64	66,22	66,79	22,28	2,29	13,80
10	w tym rotawirusowe	Ilość	59	54	118	96	96	33	3	23
		Zapad.	33,39	30,65	67,25	54,80	54,80	18,86	1,72	13,23
11	biegunki u dzieci do lat 2 *zapadalność liczona na 100tys. dzieci do l.2	Ilość	5	4	15	5	6	20	74	55
		Zapad.*	151,10	113,06	418,29	137,29	164,52	554,32	1341,31	998,73

12	krztusiec	Ilość	2	1	3	4	1	17	11	6
		Zapad.	1,13	0,57	1,71	2,28	0,57	9,71	6,30	3,45
13	tężec	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
14	odra	Ilość	0	0	0	0	1	0	0	0
		Zapad.					0,57			
15	rózyczka	Ilość	23	259	19	26	26	28	13	56
		Zapad.	13,02	147,01	10,83	14,84	14,84	16,00	7,45	32,21
16	ospa wietrzna	Ilość	533	691	619	632	1138	1052	749	963
		Zapad.	301,68	392,21	352,75	360,77	649,61	601,12	429,22	553,89
17	płonica	Ilość	50	105	163	222	101	74	215	149
		Zapad.	28,30	59,60	92,89	126,72	57,65	42,28	123,21	85,70
18	nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	Ilość	274	25	23	8	16	18	10	14
		Zapad.	155,08	14,19	13,11	4,57	9,13	10,29	5,73	8,05
19	wirusowe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych	Ilość	3	3	5	3	1	2	2	0
		Zapad.	1,70	1,70	2,85	1,71	0,57	1,14	1,15	
20	wirusowe zapalenie mózgu (inne niż przenoszone przez kleszcze)	Ilość	1	2	1	0	0	0	3	4
		Zapad.	0,57	1,14	0,57				1,72	2,30
21	zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
22	inwazyjna choroba meningokokowa (posocznica, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu)	Ilość	0	2	0	4	3	4	4	1
		Zapad.		1,14		2,28	1,71	2,29	2,29	0,58
23	w tym zapalenie opon m-rdz i/lub mózgu - meningokokowe	Ilość	0	0	0	4	0	1	4	0
		Zapad.				2,28		0,57	2,29	
24	inwazyjna choroba wywołana przez Haemophilus influenzae (posocznica, zapalenie opon m-rdz i/lub mózgu)	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
25	w tym zapalenie opon m-rdz i/lub mózgu - Haemophilus influenzae	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
26	inwazyjna choroba pneumokokowa (posocznica, zapalenie opon m-rdz i/lub zapalenie mózgu)	Ilość	0	1	1	4	1	0	2	5
		Zapad.		0,57	0,57	2,28	0,57		1,15	2,88
27	w tym zapalenie opon m-rdz i/lub mózgu-pneumokokowe	Ilość	0	0	0	2	0	0	0	1
		Zapad.				1,14				0,58
28	zapalenie opon m-rdz i/lub mózgu - inne bakteryjne lub o nieustalonej etiologii	Ilość	3	7	5	1	7	4	5	10
		Zapad.	1,70	3,97	2,85	0,57	4,00	2,29	2,87	5,75
29	wirusowe zapalenie wątroby typu A	Ilość	0	1	0	8	3	0	0	0
		Zapad.		0,57		4,57	1,71			
30	wirusowe zapalenie wątroby typu B	Ilość	0	2	1	1	1	2	0	1
		Zapad.		1,14	0,57	0,57	0,57	1,14		0,58
31	wirusowe zapalenie wątroby typu C	Ilość	6	2	1	3	1	5	13	11
		Zapad.	3,40	1,14	0,57	1,71	0,57	2,86	7,45	6,33

32	zatrucia pokarmowe salmonellozowe	Ilość	95	47	48	30	47	43	33	35
		Zapad.	53,77	26,68	27,35	17,12	26,83	24,57	18,91	20,13
33	zatrucia pokarmowe gronkowcowe	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
34	zatrucia jadem kielbasianym	Ilość	0	1	0	0	0	0	0	0
		Zapad.		0,57						
35	zatrucia pokarmowe - Clostridium perfringens	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								
36	borelioza (choroba z Lyme)	Ilość	43	27	71	148	87	90	72	74
		Zapad.	24,34	15,33	40,46	84,48	49,66	51,43	41,26	42,56
37	grypa i podejrzenia grypy - ogółem	Ilość	695	190	761	4550	453	1323	594	5171
		Zapad.	393,37	107,84	433,68	2597,28	258,59	755,97	340,40	2974,22
38	pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę- profilaktyka wścieklizny	Ilość	24	29	17	17	22	17	16	14
		Zapad.	13,58	16,46	9,69	9,70	12,56	9,71	9,17	8,05
39	choroba Creutzfeldta-Jakoba	Ilość	0	0	0	0	0	0	0	0
		Zapad.								

Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę

W Polsce, jako przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, rejestruje się infekcje przebiegające pod postacią zespołów objawów klinicznych takich jak: zachorowania grypopodobne lub ostre zakażenia górnych dróg oddechowych, zgodnie z definicjami przypadku przyjętymi dla celów nadzoru epidemiologicznego.

Corocznie okres występowania epidemicznych infekcji grypowych i grypopodobnych przypada na miesiące od października do kwietnia. W tym okresie prowadzone jest cotygodniowe raportowanie sytuacji epidemiologicznej grypy. W mieście Bielsko-Biała są to najczęściej i najliczniej zgłaszane objawowe zakażenia.

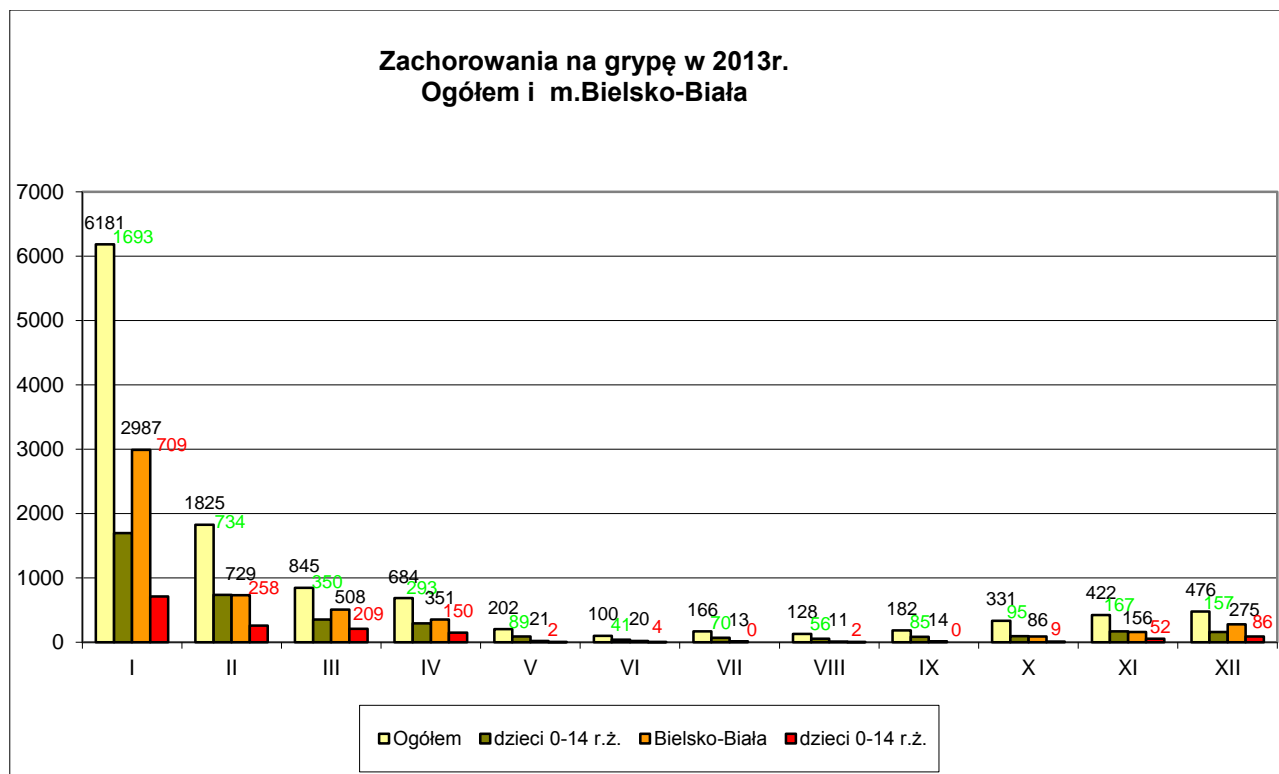
W roku 2013 zarejestrowano 5171 przypadków grypy i podejrzeń zachorowań na grypę (zapadalność wynosiła 2974,22 na 100tys. ludności); z tego 76 osób skierowano do szpitala.

W 2013r. stwierdzono prawie dziesięciokrotny wzrost w/w infekcji w porównaniu do roku poprzedniego. Początek epidemicznego wzrostu liczby zachorowań w sezonie 2013/2014 przypadł na tydzień od 1 do 7 grudnia 2013 roku, a szczyt zachorowań wystąpił od 1 do 7 stycznia 2013 roku w sezonie epidemicznym grypy 2012/2013, w którym zachorowało 1116 osób (zapadalność wyniosła 91,36). Dla porównania w 2012 roku szczyt zachorowań przypadł na okres od 23 do 31 grudnia, w którym zachorowało 171 osób, a zapadalność kształtowała się na poziomie 14.

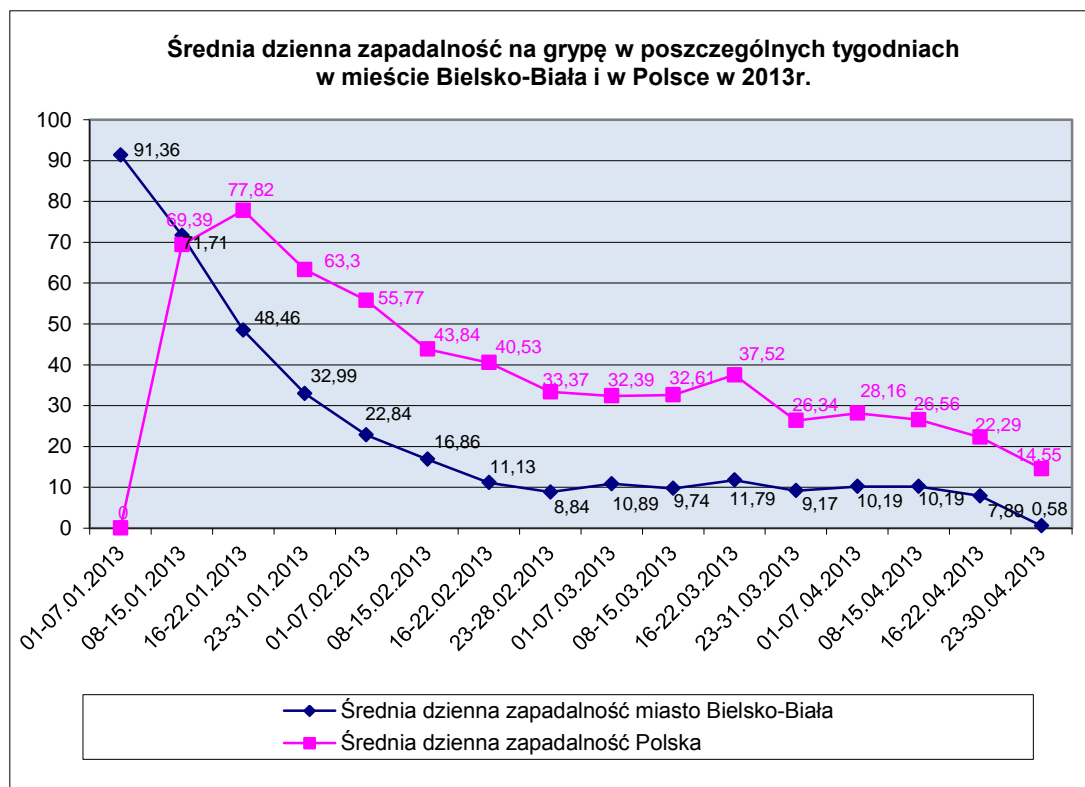
Liczbę zachorowań lub podejrzeń zachorowań na grypę w poszczególnych miesiącach 2013r. u mieszkańców Bielska-Białej w zestawieniu z zsumowanymi danymi z obu podległych PPIS powiatów przedstawia wykres 1.

Średnią dzienną zapadalność na grypę i infekcje grypopodobne zarejestrowane w mieście Bielsko-Biała od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku w poszczególnych tygodniach przedstawia tabela 2 oraz wykresy 2 i 3.

Wykres 1.

Wykres 2.

Wykres 3.

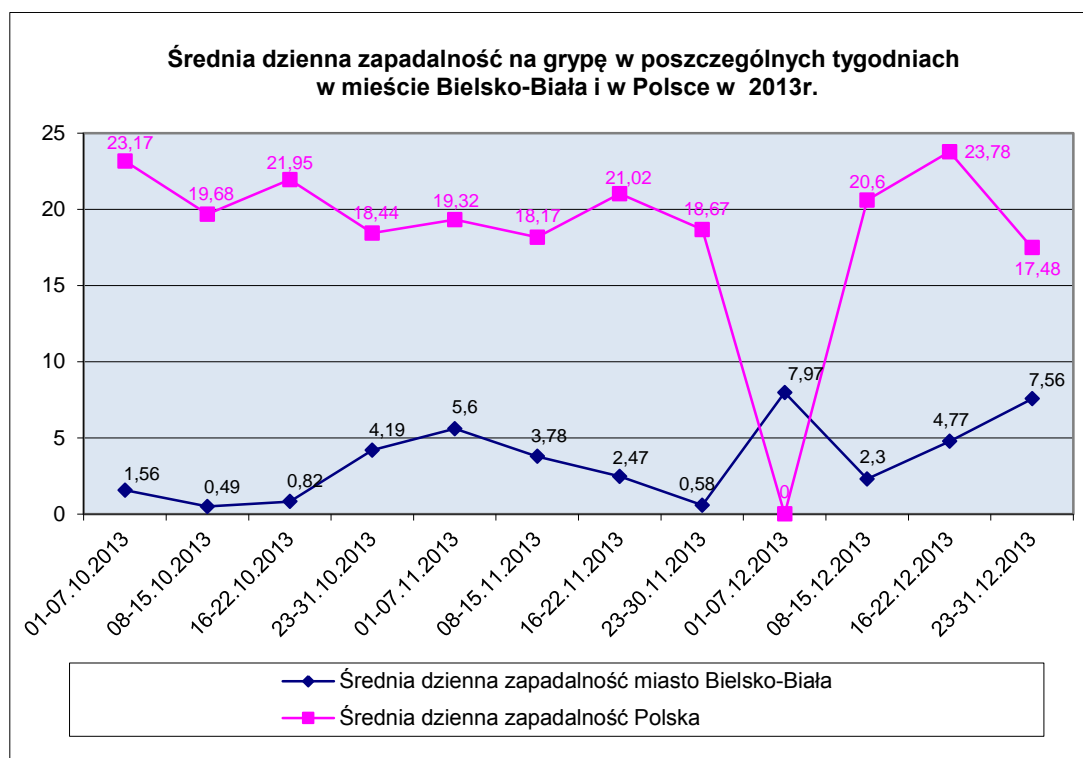

Tabela 2.

Tydzień	Średnia dzienna zapadalność miasto Bielsko-Biała	Średnia dzienna zapadalność Polska	Tydzień	Średnia dzienna zapadalność miasto Bielsko-Biała	Średnia dzienna zapadalność Polska
01-07.01.2013	91,36	49,80	16-22.04.2013	7,89	22,29
08-15.01.2013	71,71	69,39	23-30.04.2013	0,58	14,55
16-22.01.2013	48,46	77,82	01-07.10.2013	1,56	23,17
23-31.01.2013	32,99	63,3	08-15.10.2013	0,49	19,68
01-07.02.2013	22,84	55,77	16-22.10.2013	0,82	21,95
08-15.02.2013	16,86	43,84	23-31.10.2013	4,19	18,44
16-22.02.2013	11,13	40,53	01-07.11.2013	5,6	19,32
23-28.02.2013	8,84	33,37	08-15.11.2013	3,78	18,17
01-07.03.2013	10,89	32,39	16-22.11.2013	2,47	21,02
08-15.03.2013	9,74	32,61	23-30.11.2013	0,58	18,67
16-22.03.2013	11,79	37,52	01-07.12.2013	7,97	22,66
23-31.03.2013	9,17	26,34	08-15.12.2013	2,3	20,6
01-07.04.2013	10,19	28,16	16-22.12.2013	4,77	23,78
08-15.04.2013	10,19	26,56	23-31.12.2013	7,56	17,48

W Bielsku-Białej odnotowano 16 potwierdzonych zakażeń szczepem pandemicznym grypy A/H1N1 oraz 1 zachorowanie spełniające kryteria przypadku prawdopodobnego (powiązanie epidemiologiczne - bliski kontakt z chorym z potwierdzoną wirusologicznie grypą A/H1N1).

Zgodnie z przewidywaniami koordynowanego przez WHO Międzynarodowego Programu Nadzoru nad Grypą dominującym czynnikiem etiologicznym grypy sezonowej był wirus grypy

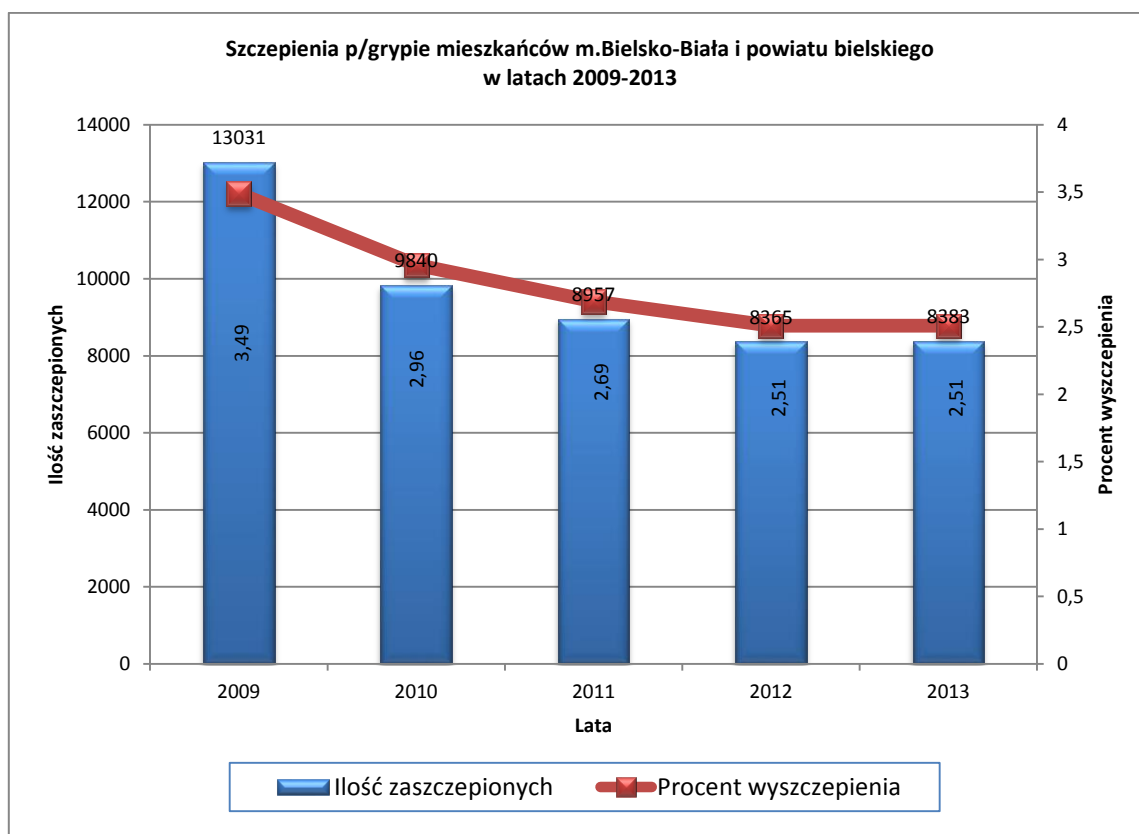

A(H1N1)pdm09, który wchodził w skład wszystkich szczepionek przeciw grypowym przewidzianych do szczepień w sezonach 2012/2013 i 2013/2014.

Pomimo udowodnionej skuteczności i powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie sezonowej oraz akcji informacyjnej skierowanej do wielu grup ludności, w 2013r. w mieście Bielsko-Biała ogółem zaszczepiono 5289 osób co stanowi 3,04% populacji. W danych skumulowanych z obu podległych powiatów immunizacja przeciw grypie została zastosowana u 8383 osób, tj. 2,51% populacji (wykres 4) podobnie jak w 2012r.

Upowszechnienie szczepień umożliwia zmniejszenie szerzenia się zakażeń wirusem grypy, wpływając na obniżenie poziomu kosztów, jakie społeczeństwo ponosi w związku z leczeniem grypy, jej powikłań oraz na wynik absencji chorobowej pracowników w sezonie zwiększonej liczby zachorowań.

Wykres 4.

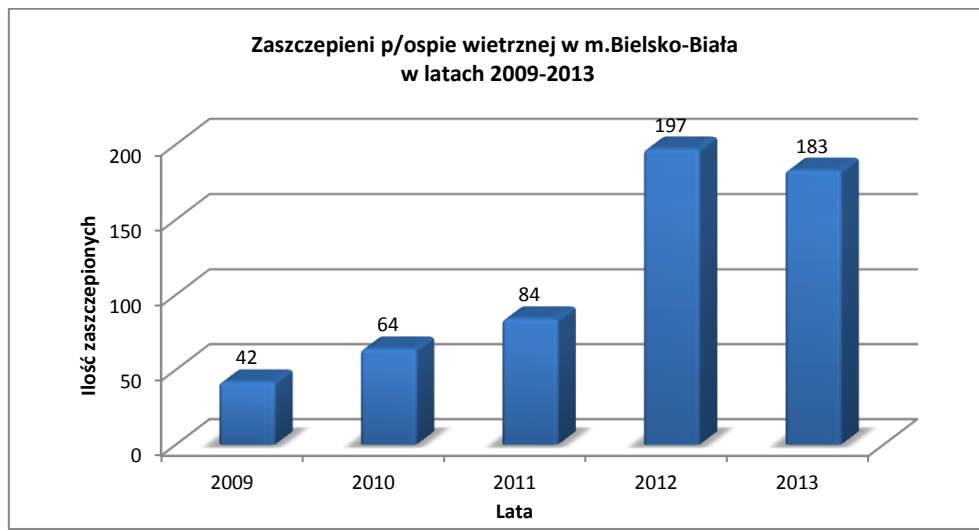
Choroby zakaźne wieku dziecięcego

W tej grupie chorób w mieście Bielsko-Biała odnotowano najwyższą zapadalność na **ospę wietrzną** wśród dzieci nie zaszczepionych przeciwko w/w infekcji. Jest to druga po grypie i zakażeniach grypopodobnych choroba zakaźna najczęściej zgłaszana w 2013r. do PPIS w Bielsku-Białej. Program Szczepień Ochronnych nie przewiduje refundacji immunizacji czynnej u wszystkich dzieci w tym zakresie. Niewielka ilość osób uodpornionych w sposób sztuczny (szczepieni czynnie - 0,11% ludności miasta Bielska Białej jak na wykresie 5 lub biernie) oraz naturalny

(po przechorowaniu) sprzyja epidemiom wyrównawczym zwłaszcza w grupie dzieci przebywających w zbiorowiskach przedszkolnych i szkolnych, co sprzyja transmisji zakażenia do środowisk domowych.

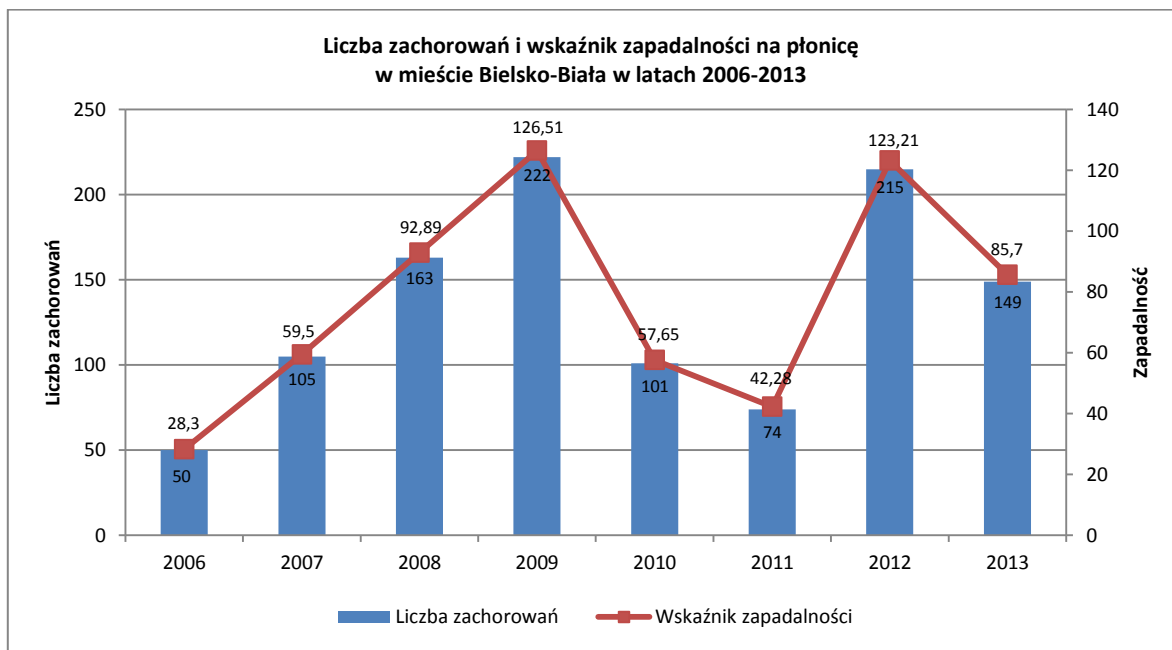
W 2013r. zarejestrowano 963 zachorowania na ospę wietrzną (zapadalność 553,89) więcej niż w 2012r. – 749 (zapadalność 429,22). Z powodu ciężkiego przebiegu zakażenia VZV (varicella-zoster virus) hospitalizowano 2 osoby, w 2012 – 1.

Wykres 5.

Płonica (szkarlatyna) - wobec braku swoistego szczepienia rejestrowane są cykliczne wahania występowania tej choroby. W roku 2013 obserwowano trend spadkowy, tj.149 przypadków (zapadalność 85,7) w porównaniu z 2012r. – 215 zachorowań (zapadalność 123,21) – wykres 6. Nie rejestrowano ciężkich przebiegów infekcji z koniecznością leczenia szpitalnego.

Wykres 6.

W tabeli 3 przedstawiono trendy epidemiologiczne występowania płonicy w określonych przedziałach wiekowych w populacji powiatu bielskiego i m. Bielsko-Biała w latach 2006-2013. Wyraźnie widać, że znacząca większość zachorowań na szkarlatynę dotyczy okresu dzieciństwa i wczesnej młodości, a szczyt zachorowań przypada na wiek przedszkolno-szkolny (przebywania dzieci w dużych zbiorowiskach).

Tabela 3.

Dane epidemiologiczne dotyczące ilości zachorowań na płonicę w określonych przedziałach wiekowych w mieście Bielsko-Biała w latach 2006-2013

wiek\rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-4lat	11	30	50	89	43	30	91	67
5-14 lat	35	62	106	128	54	43	112	79
15-19 lat	4	7	4	0	4	0	7	1
20-60 lat	0	6	3	5	0	1	5	2
powyżej 60 lat	0	0	0	0	0	0	0	0

Różyczka - liczba zachorowań u mieszkańców Bielska-Białej cechuje się dużą zmiennością. W 2013r. odnotowano ponowny wzrost zachorowań – zarejestrowano 56 przypadków różyczki (zapadalność 32,21). Wszystkie zachorowania przebiegały łagodnie i leczone były ambulatoryjnie. Dla porównania w 2012r. zanotowano 13 przypadków (zapadalność 7,45), a w 2011r. - 28 (zapadalność 16). W/w dane nie odzwierciedlają w pełni sytuacji epidemiologicznej, ze względu na fakt łagodnego przebiegu zakażenia bez konieczności konsultacji lekarskiej z wyłącznie objawową terapią. Jest wysoce prawdopodobnym ich znaczne zniżenie. Obecność wirusa różyczki w populacji dzieci i młodzieży powoduje, że w wyniku ponownego kontaktu z wirusem u osoby wcześniej szczepionej lub po przebytych zakażeniu, dochodzi do ponownego wzrostu poziomu przeciwciał ochronnych i trwałego utrzymywania się odporności. Wskutek wprowadzenia powszechnych szczepień ochronnych u wszystkich dzieci, obecnie zachorowania dotyczą w przeważającej większości nieszczepionych chłopców w wieku 15–19 lat i w nieco mniejszym stopniu mężczyzn w przedziale wiekowym 20–24 lata. Chorujący chłopcy i młodzi mężczyźni stanowią zagrożenie dla dziewczynek i młodych kobiet, które pomimo wprowadzenia obowiązkowego szczepienia od 1989r., mogą pozostać nieuodpornione, m.in. z powodu zaniechania lub przeciwskażeń do szczepienia. Choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu, a w wielu przypadkach przebiega bezobjawowo, to zakażenie wirusem różyczki kobiety w ciąży może doprowadzić do zakażenia płodu i w konsekwencji do wystąpienia u noworodka groźnego w skutkach zespołu różyczki wrodzonej. Takich zakażeń w Bielsku-Białej nie odnotowano. Zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia w Regionie Europejskim różyczka powinna zostać wyeliminowana do końca 2015r., ale pogarszająca się sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do tej jednostki chorobowej oddala termin eradykacji tego zakażenia.

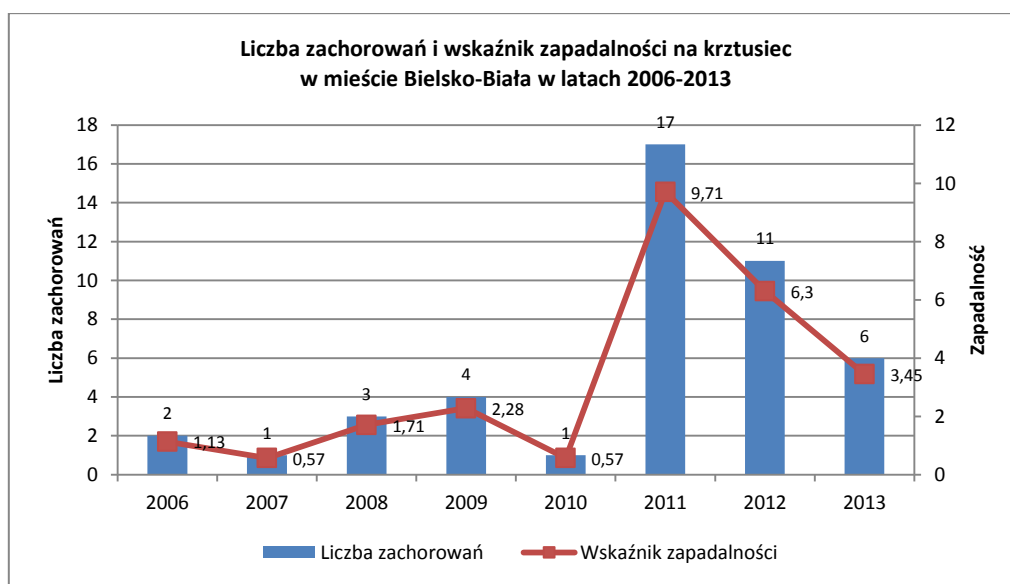
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) – w 2013r. do PPIS w Bielsku-Białej zgłoszono 14 zachorowań (zapadalność – 8,05), co stanowi nieznaczny wzrost w stosunku do roku 2012, kiedy zarejestrowano 10 przypadków świnki o łagodnym przebiegu (zapadalność 5,73). Od kilku lat liczba zachorowań utrzymuje się na podobnym poziomie, co jednak stanowi znaczący spadek w stosunku do okresu przed oraz tuż po wprowadzeniu powszechnych szczepień przeciwko śwince szczepionką trójskładnikową w 2003r. Od końca 2003r. prowadzone są obowiązkowe powszechne szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce z użyciem szczepionki trójskładnikowej (MMR), wykonywane u dzieci w 13–15 miesiącu życia, a od 2005r. również szczepienia przypominające w 12 roku życia, które aktualnie przesunięto na 10 rok życia.

Osoby chore nie wymagały hospitalizacji zarówno w 2013 jak i w 2012r.

Krztusiec - w latach 2011-2012 sytuacja epidemiologiczna uległa pogorszeniu – wystąpił znaczący wzrost liczby zachorowań – do 17 (zapadalność 9,71) w 2011r., a należy mieć na uwadze, iż dane te są niedoszacowane ze względu na rzadko wykonywaną diagnostykę – wykres 7.

W 2013r. wystąpił spadek zapadalności na krztusiec w stosunku do roku poprzedzającego - 6 zachorowań (zapadalność 3,45); wszyscy chorzy byli leczeni ambulatoryjnie. W 2012r. zarejestrowano 11 przypadków krztuśca (zapadalność 6,3); 1 osoba chora wymagała hospitalizacji.

Wykres 7.

Pomimo wysokiego odsetka osób zaszczepionych w ramach obowiązkowych szczepień sięgającego poziomu niezbędnego do wytworzenia odporności zbiorowiskowej (98,52%), większość zachorowań obserwuje się w okresie od 0 do 19 roku życia, co przedstawiono w tabeli 4. W świetle aktualnych doniesień naukowych możliwe jest zanikanie ochrony poszczepiennej znacznie wcześniej niż pierwotnie zakładano, co skłania do podania dodatkowych dawek przypominających

szczepionki p/krztuścowej w 14 lub 19 roku życia. Ponadto nie są wykluczone zmiany w genotypie krążących w populacji szczepów pałeczki krztuśca, a także rezygnacja rodziców ze szczepień dzieci wynikająca na przykład z przekonań oraz istotne przeciwwskazania medyczne do szczepienia.

Tabela 4.

Dane epidemiologiczne dotyczące ilości zachorowań na krztusiec w określonych przedziałach wiekowych w mieście Bielsko-Biała w latach 2006-2013

wiek\rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-4lat	1	0	2	1	0	3	1	0
5-14 lat	1	0	1	1	0	6	4	3
15-19 lat	0	1	0	1	0	6	4	1
20-60 lat	0	0	0	1	1	0	1	1
powyżej 60 lat	0	0	0	0	0	2	1	1

Odra – Podobnie jak różyczka również odra została objęta przez WHO regionalnym programem eliminacji do końca 2015r. W Polsce sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do tej choroby, w porównaniu z różyczką, jest znacznie lepsza. Podobnie w Bielsku-Białej, gdzie w 2013, 2012 jak i w 2011r. nie rejestrowano zachorowań na odrę, przeciwko której od 1975r. obowiązkowo szczepi się dzieci od 0 do 19 roku życia na wysokim poziomie.

Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe

W 2013 roku obserwowano w mieście Bielsko-Biała kontynuację trendu spadkowego ogólnej liczby bakteryjnych zakażeń jelitowych i bakteryjnych zatruc pokarmowych z 309 zachorowań (zap. 177,07) w 2012r. do 293 zachorowań (zap.168,53).

Wśród przyczyn określonych zakażeń jelitowych nadal najczęściej odnotowywano infekcje wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi: Escherichia coli inną BNO, Campylobacter i Salmonella. Zakażenia te powszechnie występują u zwierząt hodowlanych.

W grupie infekcji wywołanych przez E.coli inną BNO w 2013r. potwierdzono 75 objawowych zakażeń (zap.43,14); w 2012r. 79 zachorowań (zap.45,27).

Odnotowano niewielki wzrost zachorowań wywołanych przez E.coli biegunkotwórczą z 12 przypadków (zap.6,88) w 2012r. do 13 zachorowań (zap.7,48) w roku następnym.

W 2013r. w mieście Bielsko-Biała zgłoszono 69 zachorowań z czynnikiem etiologicznym Campylobacter - (zap.39,69); w 2012r. było ich więcej - 78 (zap.44,7).

W roku 2013 w odniesieniu do 2012 odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań spowodowanych przez pałeczki z rodzaju Salmonella, natomiast w tej grupie spadła liczba zachorowań wywołanych przez serotyp Salmonella Mbandaka.

Na terenie miasta Bielska-Białej w 2013r. zarejestrowano 36 zachorowań salmonellozowych (zap.20,71), w tym 1 zakażenie pozajelitowe (zap.0,57). W roku 2012 odnotowano 35 zachorowań

związanych z infekcją pałeczką Salmonella (zap. 20,06), w tym 1 zakażenie pozajelitowe oraz 1 posocznicę (zap.0,57).

W 2013r. w grupie 35 przypadków salmonellozowych zatruc pokarmowych (zap.20,13) w 4 czynnikami etiologicznym była Salmonella Mbandaka (zap.2,30). Podczas gdy w roku 2012 zarejestrowano w Bielsku-Białej 33 przypadki salmonelloz jelitowych (zap.18,91) w tym 6 wywołanych przez Salmonella Mbandaka (zap.3,44).

W roku 2013 w przypadkach salmonellozowych zatruc pokarmowych (35 zachorowań) dominował serotyp S.Enteritidis - 23 przypadki oraz S.Mbandaka – 4; w 2012 (33 zachorowania) podobnie dominował serotyp S.Enteritidis - 24 oraz S.Mbandaka – 6.

Ponadto w mieście Bielsko-Biała zanotowano spadek nowo wykrytych zakażeń bezobjawowych Salmonella w roku 2012 było ich 13 (w 9 przypadkach serotyp S.Mbandaka, w 4 - S.Enteritidis), natomiast w 2013 – 11 (w tym 6 serotypem S.Mbandaka i 5 serotypem S.Enteritidis). Najwięcej zakażeń bezobjawowych wystąpiło w przedziale wiekowym 20-60 lat zarówno w 2012 jak i w 2013r.

We wszystkich przypadkach przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne. W ogniskach zbiorowych zatruc pokarmowych polecono wykonanie badań bakteriologicznych kału osobom narażonym i z kontaktu.

Wyraźną tendencję spadkową odnotowano w bakteryjnych zakażeniach jelitowych innych określonych z 131 w roku 2012 (zap.75,07) do 106 zachorowań (zap.60,97).

Ponadto nastąpił spadek zakażeń jelitowych nieokreślonych – w roku 2013 w Bielsku-Białej nie odnotowano takich przypadków, a w roku 2012 było ich 8 (zap.4,58), co może świadczyć o poprawie w diagnozowaniu czynników chorobotwórczych.

Po 1 przypadku zakażeń jelitowych wywołanych przez Yersinia enterocolitica odnotowano w Bielsku-Białej w roku 2013 - zapadalność 0,60 oraz w 2012 - zapadalność 0,57.

W 2013r. po zmianie pozycji raportowania w meldunku Mz-56 zanotowano 29 zachorowań wywołanych przez Clostridium difficile (zap.16,68).

Kilkakrotny wzrost nastąpił w zgłoszonych potwierdzonych wirusologicznym badaniem zachorowaniach o etiologii wirusowej z 4 przypadków w roku 2012 (zap.2,77) do 24 zachorowań zgłoszonych do PPIS w 2013r. (zap.13,80). W tej kategorii zakażeń rzadko zlecane są badania diagnostyczne mające na celu identyfikację czynnika etiologicznego, stąd w/w dane nie odzwierciedlają realnej sytuacji epidemiologicznej.

Tendencję spadkową obserwowano w grupie zachorowań na zapalenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - 304 w 2012 (zap.174,21) do 180 w 2013r. (zap.103,53).

Na terenie miasta Bielska-Białej w okresie od 01.01.2013r. do 31.12.2013r. odnotowano 5 ognisk zatruc pokarmowych. W analogicznym okresie roku 2012 wystąpiły 3 zbiorowe zatrucia pokarmowe.

Czynnikami etiologicznymi były następujące patogeny:

- 1/ *Campylobacter jejuni* w 2 ogniskach,
- 2/ *Salmonella Enteritidis* w 2 ogniskach,
- 3/ *Clostridium difficile* w 1 ognisku.

Ogółem zatruciu uległo 12 osób w tym 8 dzieci do lat 14.

W środowisku domowym wystąpiły 4 ogniska, 1 w placówce żywienia zbiorowego, gdzie została przeprowadzona kontrola sanitarna przez Sekcję HŻŻ i PU. W trakcie jej trwania pobrano wymazy sanitarne, wykonano kontrolne badania kału zatrudnionego personelu. Na podstawie dodatkich wyników bakteriologicznych odsunięto od pracy 2 osoby do czasu eliminacji nosicielstwa czynnika zakaźnego.

Borelioza z Lyme

W roku 2013 odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań na boreliozę z Lyme w stosunku do 2012r.; z 72 przypadków (zapadalność 41,26) do 74 (zapadalność 42,56). W 2013r. 17 osób chorych na boreliozę wymagało hospitalizacji; w 2012r. terapią w warunkach szpitalnych objęto 5 pacjentów.

W 2013r. na podstawie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że najczęściej - bo 63,51% (47 przyp.) - pokąsań przez kleszcze skutkujących zakażeniem krętkiem *Borrelia sp.* miało miejsce na obszarach rekreacyjnych; 13,51% (10 przyp.) w lasach; 8,11% (6 przyp.) na terenie obejścia wokół miejsca zamieszkania; w 14,87% (11 przyp.) nie udało się sprecyzować miejsca narażenia - tabela 5. Nie odnotowano infekcji związanych z ekspozycją zawodową.

Tabela 5.

miejsce narażenia/rok	2012	2013
Las	10	10
Wokół domu	10	6
Rekreacja	30	47
Brak danych	22	11

Gruźlica

W 2012r. na gruźlicę zachorowało 19 mieszkańców Bielska-Białej w wieku produkcyjnym i emerytalnym (zapadalność na 100 tys. mieszkańców 10,93) – wykres 8, podczas gdy w 2012r. - 17

osób (9,74). Gruźlicę wykryto u 6 kobiet i 13 mężczyzn. Strukturę zawodową chorych przedstawia tabela 6.

Wykres 8.

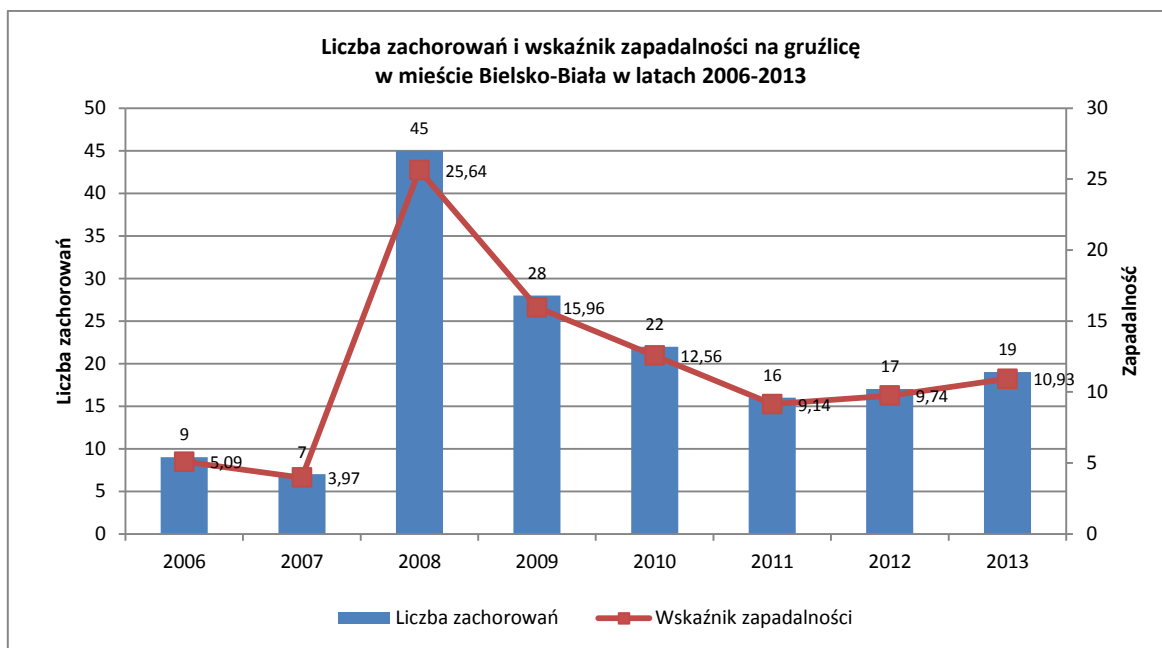

Tabela 6.

Wiek/pleć	Kobiety	Mężczyźni
0-5 lat	-	-
6-18 lat	-	-
19-39 lat	bezrobotny - 1 (5,26%)	bezrobotny - 2 (10,52%) student - 1 (5,26%) pr. fizyczny - 1 (5,26%)
40-65 lat	pr. umysłowy - 1 (5,26%)	pr. fizyczny - 1 (5,26%) pr. umysłowy - 1 (5,26%) bezrobotny - 2 (10,52%) emeryt - 1 (5,26%)
65+	emeryt - 4 (21,07%)	emeryt - 4 (21,07%)

Zgony z powodu chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc w mieście Bielsko-Biała

Odnotowano 12 zgonów z powodu chorób zakaźnych:

- posocznica nie określona-wstrząs septyczny, kod ICD-10:A41.9 (4 przyp.);
- posocznica wywołana przez bakterie Gram-ujemne BNO, kod ICD-10:A41.5 (1 przyp.);
- posocznica wywołana przez Streptococcus pneumoniae – posocznica pneumokokowa, kod ICD-10:A40.3 (1 przyp.);
- posocznica wywołana przez Staphylococcus aureus, kod ICD-10:A41.0 (1 przyp.);

- posocznica wywołana przez inne określone gronkowce, kod ICD-10:A41.1 (1 przyp.);
- inwazyjna choroba meningokokowa - zespół Waterhousea- Friderichsena, kod ICD-10:A39.1 (1 przyp.);
- gruźlica prosówkowa ostra, nie określona, kod ICD-10:A19.2 (1 przyp.);
- zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane przez Clostridium difficile, kod ICD-10:A04.7 (1 przyp.);
- wirusowe opryszczkowe zapalenie mózgu, kod ICD-10:G05.1 (1 przyp.).

Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych w mieście Bielsko-Biała

Kontrolę stanu sanitarnego w 2013r. przeprowadzono w 257 obiektach spośród 510 ujętych w ewidencji, w których prowadzona była działalność lecznicza, czyli w 50,4%. Odsetek obiektów ochrony zdrowia objętych kontrolą sanitarną nieznacznie się zwiększył w porównaniu z rokiem ubiegłym (o 1,27%).

Kontrole objęły:

- działalność leczniczą wykonywaną przez podmioty lecznicze – przeprowadzono 155 kontroli w 104 obiektach spośród 170 ujętych w ewidencji; skontrolowano 61,18%;
- działalność leczniczą wykonywaną przez praktykę zawodową – przeprowadzono 170 kontroli w 153 obiektach spośród 340 ujętych w ewidencji; skontrolowano 45%.

Ponadto na terenie powiatu miasto Bielsko-Biała funkcjonują 3 inne obiekty świadczące usługi medyczne (laboratoria protetyczne i pracownie techniki dentystycznej), które w 2013r. nie zostały skontrolowane.

I.Stan sanitarny – działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze

W 2013r. na terenie miasta Bielsko-Biała skontrolowano 257 obiektów, z czego w siedmiu obiektach (tj. 2,72%) stwierdzono nieprawidłowości: w sześciu placówkach – natury sanitarno-higienicznej, a w jednej związane z realizacją PSO i prowadzeniem dokumentacji w zakresie szczepień.

1.Szpitalne

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej na terenie miasta Bielsko-Biała znajduje się 12 obiektów szpitalnych, skontrolowano wszystkie. Przeprowadzono 43 kontrole sanitarne, w tym kontrole kompleksowe, kontrole skuteczności sterylizacji i oceny systemu kontroli zakażeń szpitalnych. W jednym szpitalu stwierdzono brak aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych, a w drugim niewłaściwy stan sanitarny. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej wydał decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

2.Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W Bielsku-Białej znajduje się 158 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w 92 obiektach przeprowadzono 112 kontroli. W 4 placówkach stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarnej.

II. Stan sanitarny – działalność lecznicza wykonywana w formie indywidualnych praktyk zawodowych

1. Indywidualne praktyki lekarskie, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie i grupowe praktyki lekarskie.

W 2013r. na 213 tego typu obiektów znajdujących się w ewidencji skontrolowano 61, co stanowi 28,64%, w tym:

- indywidualne praktyki lekarskie – skontrolowano 36 obiektów spośród 122 ujętych w ewidencji, co stanowi 29,51%,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie – skontrolowano 25 obiektów spośród 90 ujętych w ewidencji, co stanowi 27,78%.

2. Indywidualne praktyki lekarzy dentystów, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów i grupowe praktyki lekarzy dentystów.

Skontrolowano 92 obiekty na 124 (74,19%), w tym:

- indywidualne praktyki lekarzy dentystów – 84 spośród 116, tj. 72,41%,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów – 5 spośród 5, tj. 100%,
- grupowe praktyki lekarzy dentystów – 3 spośród 3, tj. 100%.

W trakcie kontroli warunków sanitarno-higienicznych szczególną uwagę zwracano na jakość i skuteczność procesów sterylizacji. Przygotowanie sprzętu i materiału do sterylizacji, stosowane systemy opakowań, oznakowanie i przechowywanie materiału sterylnego w skontrolowanych placówkach nie budziły zastrzeżeń. W zakresie zabiegów dezynfekcyjnych odnotowano, że stosowane roztwory preparatów dezynfekcyjnych przygotowywano na bieżąco, a także właściwie dobierano, zależnie od potrzeb. Osoby sporządzające roztwory robocze były wyposażone w środki ochrony osobistej (maski, okulary, rękawice, fartuchy). Preparaty stężone przechowywano zgodnie z obowiązującymi zasadami. Zaopatrzenie placówek w środki dezynfekcyjne pokrywało bieżące zapotrzebowanie.

Odpady medyczne gromadzone były w kontrolowanych placówkach selektywnie z podziałem na: zakaźne, specjalne i pozostałe. Wszyscy ich wytwórcy posiadali pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych oraz umowy z firmami specjalistycznymi dysponującymi uprawnieniami do wywozu odpadów niebezpiecznych do miejsca utylizacji. W zakresie postępowania z odpadami medycznymi nie stwierdzono nieprawidłowości.

W roku sprawozdawczym 2013 podobnie jak w poprzednich latach nie zgłoszono żadnego ogniska epidemicznego zakażeń szpitalnych.

Nadzór nad szczepieniami w mieście Bielsko-Biała

Szczepienia profilaktyczne obowiązkowe i zalecane u dzieci i młodzieży wykonywane były zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na rok 2013 w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30.10.2012r., poz.78.

Szczepienia realizowano zarówno szczepionkami bezpłatnymi finansowanymi z budżetu państwa jak i preparatami zakupionymi przez rodziców z alternatywnego kalendarza szczepień.

Szczepienia podstawowe przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, polio oraz Haemophilus influenzae typu b u małych dzieci (do 3 roku życia) wykonywano na wysokim poziomie z dobrym rezultatem uodpornienia - zaszczepiono powyżej 90% populacji podlegającej obowiązkowej immunizacji.

Szczepienia przeciw błonicy i tężcowi

- szczepienia pierwotne w 1 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2013 – 1717 dzieci; obowiązujące trzykrotne szczepienia realizowano u dzieci w zależności od daty urodzenia i miesiąca życia;
- szczepienia podstawowe w 2 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2012 - 1810 dzieci; zaszczepiono 1781 - 98,4%, nie szczepionych 29 osób – 1,60% (odroczenia z przyczyn zdrowotnych i środowiska odporne);
- szczepienia uzupełniające w 3 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2011 - 1795 dzieci; zaszczepiono 1740 - 96,94% (35 dzieci posiada ukończone szczepienia pierwotne – szczepienia uzupełniające zostały opóźnione z powodu przeciwwskazań zdrowotnych i będą kontynuowane po ich ustaniu), nie szczepionych 20 osób – 1,11%, w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się liczba nieszczepionych o 0,29%.

Szczepienia przeciw krztuścowi:

Poziom wyszczepialności podobny jak błonicy i tężca.

- szczepienia pierwotne w 1 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2013 – 1717 dzieci; obowiązujące trzykrotne szczepienia realizowano u dzieci w zależności od daty urodzenia i miesiąca życia;
- szczepienia podstawowe w 2 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2012 - 1810 dzieci; zaszczepiono 1781 - 98,4%, nie szczepionych 29 osób – 1,60% (odroczenia z przyczyn zdrowotnych i środowiska odporne);
- szczepienia uzupełniające w 3 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2011 - 1795 dzieci, zaszczepiono 1740 - 96,94% (35 dzieci posiada ukończone szczepienia pierwotne –

szczepienia uzupełniające zostały opóźnione z powodu przeciwwskazań zdrowotnych i będą kontynuowane po ich ustaniu), nie szczepionych 20 osób – 1,11%, w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się liczba nieszczepionych o 0,29%;

Poziom wyszczepialności przybliżony jak błonicy i tężca.

Szczepienia przeciw poliomyelitis

- szczepieniu podlegał rocznik 2013 – 1717 dzieci; obowiązujące dwukrotne szczepienia realizowano u dzieci w zależności od daty urodzenia i miesiąca życia;
- szczepienia podstawowe w 2 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2012 - 1810 dzieci, zaszczepiono 1781 - 98,4%. Nie szczepionych 29 osób – 1,60% (odroczenia z przyczyn zdrowotnych i środowiska odporne);
- szczepienia uzupełniające w 3 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2011 - 1795 dzieci, zaszczepiono 1739 - 96,88% (36 dzieci posiada ukończone szczepienia pierwotne – szczepienia uzupełniające zostały opóźnione z powodu przeciwwskazań zdrowotnych i będą kontynuowane po ich ustaniu), nie szczepionych 20 osób – 1,11%, w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się liczba nieszczepionych o 0,29%;
- szczepienie I dawki przypominającej – szczepieniu podlegał rocznik przedszkolny 2008 – 1849 dzieci. Zaszczepiono 1724 dzieci, co stanowi – 93,24%. Do zaszczepienia pozostało 125 dzieci. W grupie urodzonych w ostatnim miesiącu roku (warunek szczepienia stanowi ukończenie 5 r.ż.) szczepienia będą realizowane w następnym roku kalendarzowym. Nie zaszczepiono 3 dzieci 0,16%.

Szczepienia przeciw Haemophilus influenzae typu b

Poziom wyszczepialności przybliżony jak błonicy i tężca.

- szczepienia pierwotne w 1 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2013 - 1717 dzieci; obowiązujące trzykrotne szczepienia realizowano u dzieci w zależności od daty urodzenia i miesiąca życia;
- szczepienia podstawowe w 2 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2012 – 1810 dzieci; zaszczepiono 1781 - 98,4%; nie szczepionych 29 osób – 1,60% (odroczenia z przyczyn zdrowotnych i środowiska odporne);
- szczepienia uzupełniające w 3 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2011 - 1795 dzieci; zaszczepiono 1741 - 96,99% (34 dzieci posiada ukończone szczepienia pierwotne – szczepienia uzupełniające opóźnione z powodu przeciwwskazań będą kontynuowane po ich ustaniu), nie szczepionych 20 osób – 1,11%, w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się liczba nieszczepionych o 0,29%.

W grupie dzieci małych wykonawstwo szczepień kształtuje się na dobrym poziomie przekraczającym 96%, co rzutuje na właściwą odporność zbiorowiskową populacji. Obserwuje się tendencję wzrostową liczby dzieci nie szczepionych z powodu uchylania się od szczepień (migracja zarobkowa opiekunów oraz brak zgody rodziców na szczepienie dzieci z różnych przyczyn, najczęściej podawany nieuzasadniony negatywny wpływ szczepienia na zdrowie dziecka).

Szczepienia przypominające I, II i III przeciw błonicy i tężcowi

W roku 2013 szczepieniu przeciwko błonicy i tężcowi podlegały dzieci i młodzież z następujących grup wiekowych:

- szczepienia p/błonicy, tężcowi i krztuścowi - I dawka przypominająca – szczepieniu podlegał rocznik przedszkolny 2008 – 1849 dzieci; zaszczepiono 1724 dzieci, co stanowi – 93,24%; do zaszczepienia pozostało 125 dzieci. Część dzieci urodzonych jest w ostatnim miesiącu roku (warunek szczepienia stanowi ukończenie 5 r.ż.), szczepione będą w następnym roku kalendarzowym. Nie szczepiono 3 dzieci - 0,16%.
- szczepieniu II dawki przypominającej przeciwko błonicy i tężcowi podlegały 14-latkowie rocznik 2000 w liczbie 1512 osób. Zaszczepiono 1462 dzieci, co stanowi 96,69%. Do zaszczepienia pozostało 48 osób- 3,17%
- szczepieniu III dawki przypominającej p/błonicy i tężcowi 19-latków podlegał rocznik 1995 1601 osób, zaszczepiono 1530, co stanowi 95,57%. Do zaszczepienia pozostało 71 osób – 4,43%.

Wykonawstwo szczepień przeciwko błonicy i tężcowi w rocznikach szkolnych 14-latków i w 19r.ż. jest utrudnione z powodu niezgłaszania się młodzieży do szczepień (emigracja, zmiany adresu bez powiadomienia POZ, itp.).

W ramach uodpornienia poekspozycyjnego i profilaktycznego objęto szczepieniem przeciw tężcowi 6519 osób.

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B

Szczepienia p/WZW typu B wykonywano na wysokim poziomie. Dalsza dobra i sukcesywna wyszczepialność dzieci - powyżej 99% - przyczynia się do utrzymania dobrej sytuacji epidemiologicznej i znacznego spadku zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B na podległym terenie. W roku 2013 odnotowano 1 przypadek zachorowania na WZW typu B.

Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce

Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce realizowane były na dobrym poziomie:

- szczepienia podstawowe w 2 roku życia – szczepieniu podlegał rocznik 2012 - 1810 dzieci; zaszczepiono 1572 – 86,85%. Szczepienia wykonywane są w 13-14 miesiącu życia, stąd u części dzieci będą kontynuowane w roku 2014;

- szczepienia podstawowe w 3 roku życia - szczepieniu podlegał rocznik 2011 - 1795 dzieci, zaszczepiono 1757 - 97,88%, nie zaszczepiono 38 osób – 2,12%;
- szczepieniom w 10 r.ż. podlegał rocznik 2004 w liczbie - 1488 osób. Zaszczepiono ogółem – 1487 osób, co stanowi 99,93%; nie zaszczepiono 1 osoby – 0,07%;
- szczepieniom uzupełniającym MMR objęto gimnazjalistów z rocznika 2000 na 1512 podlegających I dawkę otrzymało 137 dzieci - 9,06%, uzupełniono II dawkę szczepienia u 1372 osób co stanowi 90,74%.

Uodpornienie dziewcząt przeciwko różyczce w 13r.ż. kształtuje się na poziomie - 100%.

Dobra wyszczepialność przeciw odrze, śwince i różyczce przyczyniła się do spadku zapadalności na te choroby.

Odnotowano niższą wyszczepialność przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2 roku życia o 1,33% w stosunku do roku 2012. Wśród niezaszczepionych p/odrze, śwince i różyczce są dzieci, których rodzice nie wyrażają zgody na szczepienie z nieuzasadnionej obawy przed zastosowaniem szczepionki MMR.

Szczepienia przeciw gruźlicy

Zgodnie z PSO szczepienia przeciw gruźlicy u dzieci przeprowadza się tylko jeden raz. Szczepione są noworodki w ciągu 24 godzin po urodzeniu. W przypadku odroczenia wykonania szczepienia w pierwszej dobie życia, szczepionkę należy podać w możliwie najkrótszym terminie od urodzenia. Opóźnione szczepienia należy uzupełnić do 15 roku życia.

W roku sprawozdawczym 2013 szczepieniom podlegały:

- dzieci z rocznika 2013 – 1717; zaszczepiono 1707 – 99,42%; nie zaszczepiono 10 dzieci – 0,58% (3 - z powodu przeciwwskazań, 7 - ze środowisk opornych) – odsetek nie zaszczepionych stanowi 0,58%;
- uzupełniono zaległe szczepienia p/gruźlicy u dzieci starszych do 15 r.ż. - zaszczepiono 22 osoby, najczęściej były to dzieci wcześniej nie szczepione powracające z emigracji z krajów nie mających w programie szczepień ochronnych immunizacji przeciwgruźliczej oraz z powodu przeciwwskazań zdrowotnych.

W Bielsku-Białej zarejestrowano w roku 2013 ogółem w rocznikach od 0 do 19 r.ż. 25 dzieci uchylających się od szczepień obowiązkowych. W tej grupie uzupełniono 7 zaległych immunizacji; w 3 przypadkach ustalono, że dziecko przebywa na emigracji; 15 dzieci pozostało niezaszczepionych.

Analiza Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP)

W roku 2013 na terenie miasta Bielska-Białej odnotowano 11 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Analiza szczegółowa NOP wykazała, co następuje:

- 1 przypadek hospitalizowany ze względu na konieczność obserwacji przebiegu objawów NOP (łagodna reakcja miejscowa po szczepieniu I dawki przypominającej DTaP + polio OPV; głównym powodem przyjęcia do szpitala były stwierdzone cechy infekcji dróg oddechowych i nieżytu żołądkowo-jelitowego);
- 10 przypadków było nadzorowanych ambulatoryjnie.

Każdorazowo obserwowano pełny powrót do zdrowia.

Odczyny wystąpiły po różnych szczepionkach, częściej stosowanych u małych dzieci:

- do 2 roku życia - 7 przypadków (BCG-4, Pentaxim-1, Infanrix-Hexa-1, EngerixB -1)
- w 6 r.ż. - 3 przypadki po szczepieniu przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (komponent bezkomórkowy - I dawka przypominająca + Polio OPV);
- w 14 r.ż. - 1 przypadek.(Td-pur).

We wszystkich punktach szczepień osoby szczepione, rodzice (opiekunowie) szczepionego dziecka są każdorazowo informowani przez lekarzy i pielęgniarki o możliwości wystąpienia NOP oraz ewentualnych objawach sugerujących NOP, a także o potrzebie zgłaszania tych objawów niezwłocznie po ich wystąpieniu do punktów szczepień lub lekarza prowadzącego.

Zalecane szczepienia ochronne

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień istotną rolę odgrywają szczepienia zalecane dzieci, których zakres corocznie jest uzupełniany o nowe zarejestrowane szczepionki.

Ze względu na pełną odpłatność za te preparaty stosunkowo niewielka liczba rodziców/opiekunów decyduje się na ich zakup. We wszystkich punktach szczepień wraz z oddziałami noworodkowymi rodzice (opiekunowie) dziecka informowani są o możliwości zastosowania szczepień zalecanych.

Szczepienia przeciwko grypie

Stanowią zasadniczą rolę w profilaktyce grypy sezonowej. Pomimo prowadzonej akcji edukacyjnej obejmującej wiele grup społecznych, w dalszym ciągu trudno przekonać rodziców o konieczności stosowania tych szczepień wśród dzieci.

Większość szczepionych stanowiły osoby w wieku produkcyjnym i starsze powyżej 65 roku życia.

W roku 2013 w mieście Bielsko-Biała ogółem zaszczepiono 5289 osób co stanowi 3,04% populacji.

Wyszczepialność w grupach wiekowych kształtowała się następująco:

- 0-14 rok życia – 140 osób,
- 15-64 r.ż – 3324 osoby,
- powyżej 65r.ż – 1825 osób.

Szczepienia przeciwko pneumokokom

W 2013r. zaszczepiono 1151 osób przeciwko zakażeniom wywołanym przez Streptococcus pneumoniae.

Z ogólnej liczby immunizowanych przeciwko pneumokokom, uodpornionych w wieku od 0 do 5r.ż. zostało 1067dzieci, w tym również z grup ryzyka.

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej

Ogółem w roku 2013 zaszczepiono 183 osoby w tym dzieci w wieku od 0 do 12r.ż. z grup ryzyka.

Powyższe szczepienia były realizowane zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Szczepienia przeciwko rotawirusom

W 2013 roku objęto szczepieniem 285 niemowląt w wieku do 24 tygodnia życia.

Szczepienia przeciwko meningokokom

Ogółem w 2013 roku zaszczepiono 181 osób w tym 155 dzieci od 0 do 19 r.ż.

Szczepienia przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu

W 2013 roku ogółem zaszczepiono 92 osoby.

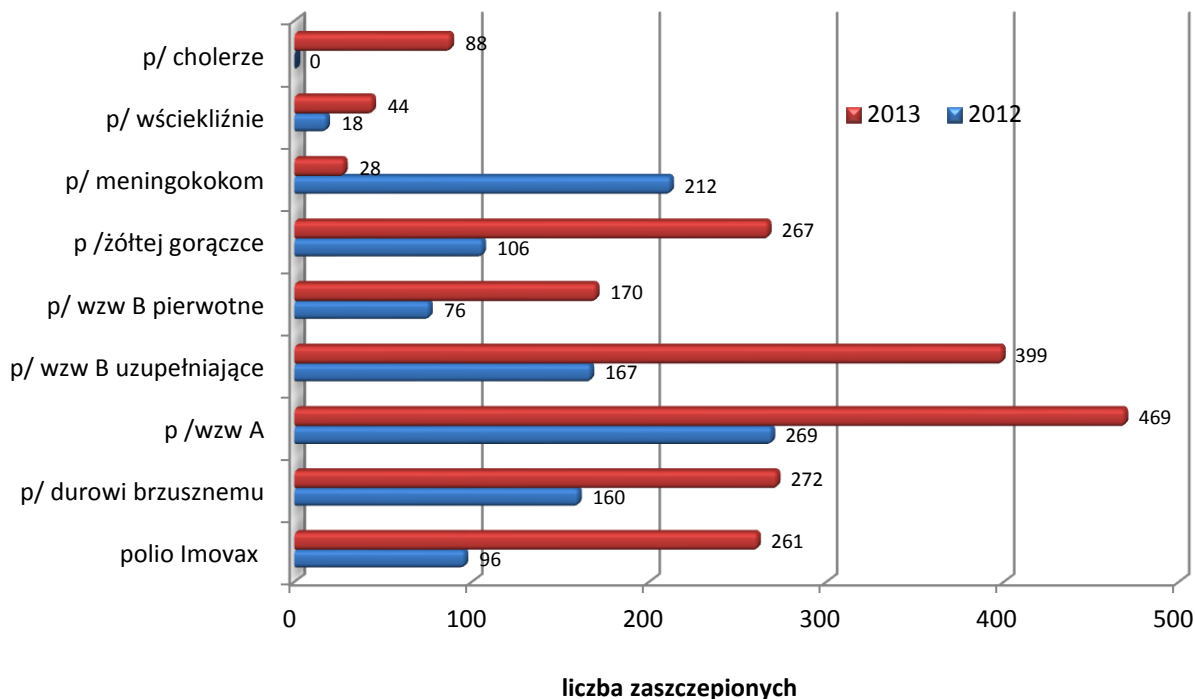
Szczepienia osób wyjeżdżających za granicę

Na terenie podległym PSSE w Bielsku-Białej zarejestrowane są 4 punkty szczepień dla osób wyjeżdżających poza granice Polski. Wykonywane są w nich zalecane szczepienia profilaktyczne przeciwko chorobom zakaźnym – durowi brzuszemu, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i B, błonicy, tężcowi, poliomyelitis, grypie, meningokokom, żółtej gorączce, wścieklicznie, cholera.

Analizę wykonawstwa szczepień zalecanych u osób wyjeżdżających za granicę w roku 2013 przedstawia poniższy wykres:

Analiza wykonawstwa szczepień zalecanych dla osób wyjeżdżających za granicę

Wnioski:

1. Analiza porównawcza szczepień obowiązkowych wykazuje dobre uodpornienie populacji - wysoki stan zaszczepienia poszczególnych roczników - ponad 90%.
2. Szczepienia zalecane zgodnie z obowiązującym PSO powinny być realizowane w większym zakresie, a są ograniczane barierą ekonomiczną i możliwościami finansowymi rodzin.
3. W analizowanym roku - podobnie jak w latach poprzednich - stwierdza się niską wyszczepialność przeciwko grypie, co przekłada się na wysoką zapadalność na tę jednostkę chorobową.
4. Zwiększa się odsetek nie zaszczepionych dzieci z tzw. środowisk opornych, co jest spowodowane:
  - brakiem zgody rodziców/opiekunów na szczepienie dziecka;
  - migracją zarobkową bez powiadomienia punktu szczepień o zmianie adresu zamieszkania.
5. Immunizacja profilaktyczna u osób wyjeżdżających za granicę skutecznie ogranicza możliwość zawlekania chorób zakaźnych mających odpowiednik szczepionkowy z terenów endemicznych (nie rejestrowane w Bielsku-Białej).

Sekcja Higieny Pracy

Ewidencja pionu higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2013 obejmowała: 654 zakłady pracy, zatrudniające ogółem 40335 pracowników, z czego największą liczbę zatrudnionych odnotowano w działalności ujętej w:

- PKD 10- produkcja artykułów spożywczych - 2153 zatrudnionych;
- PKD 22- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych- 2064 zatrudnionych;
- PKD 25- produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń - 3250 zatrudnionych;
- PKD 29- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli -5456 zatrudnionych;
- PKD 35-wytwarzanie i zaopatrywanie - 2057 zatrudnionych;
- PKD 43-roboty budowlane specjalistyczne -1482 zatrudnionych;
- PKD 46- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi - 1963 zatrudnionych;
- PKD 86-opieka zdrowotna – 1513 zatrudnionych.

Kadra nadzoru higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadziła w 2013 roku 174 kontrole u 118 pracodawców, zatrudniających łącznie 13060 pracowników.

Zakres przeprowadzonych kontroli obejmował m. in.:

- nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami - 76 kontroli w 15 obiektach zajmujących się obrotem substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz w 44 obiektach stosujących chemikalia,
- nadzór nad produktami biobójczymi - 2 kontrole, w tym m. in. w 1 obiekcie wprowadzającym do obrotu produkty biobójcze,
- nadzór w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 10 kontroli w 8 obiektach,
- nadzór nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy –13 kontroli w 11 obiektach.

Ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach dopuszczalnych norm czynników szkodliwych

W 43 zakładach pracy zewidencjonowanych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej występują przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia.

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) czynników występują głównie w branżach o następującym profilu produkcji:

- PKD 24- produkcja metali – 439 osób narażonych na hałas,
- PKD 22-produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych -227 osób narażonych na hałas,
- PKD 25-produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń - 171 osoby narażone na hałas, 1 osoba narażona na pył (ogółem 172 osoby),
- PKD 29- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli – 51 osób narażonych na hałas,
- PKD 27- produkcja urządzeń elektronicznych - 158 osób narażonych na hałas, 42 osoby narażone na ołów (ogółem 200 osób),
- PKD 46- handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi - 7 osób narażonych na hałas.

Ogółem w warunkach przekroczeń (NDS) i (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2013 roku zatrudnionych było 1333 pracowników.

Najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy był ponadnormatywny hałas. W narażeniu na NDN hałasu w 2013 roku, zatrudnionych było 1297 pracowników.

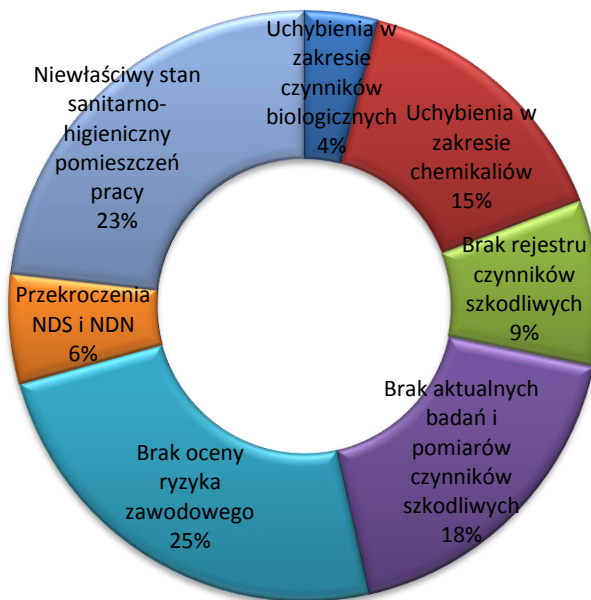
W związku z występowaniem przekroczeń w zakładach, działania administracyjno-egzekucyjne prowadzone przez PIS w 2013r. ukierunkowane były przede wszystkim na wyegzekwowanie od pracodawców obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia poniżej wartości dopuszczalnych, m.in. poprzez opracowanie i następnie wdrażanie w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do obniżenia poziomu hałasu. W razie braku możliwości obniżenia natężenia hałasu do wartości NDN metodami technicznymi lub organizacji pracy, pracodawcy zobowiązani byli do przeprowadzania pomiarów środowiska pracy i kontrolowania poziomu natężenia czynnika szkodliwego oraz zapewnienie pracownikom odpowiednich ochronników słuchu, dobranych do wielkości hałasu i cech indywidualnych pracowników.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli

- Uchybienia w zakresie czynników biologicznych - w 7 zakładach
- Uchybienia w zakresie chemikaliów - w 13 zakładach
- Brak rejestru czynników szkodliwych - w 9 zakładach
- Brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych - w 19 zakładach
- Brak oceny ryzyka zawodowego- w 24 zakładach
- Przekroczenia NDS i NDN- w 8 zakładach
- Niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy - w 35 zakładach

W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjno-egzekucyjnych w 2013 roku w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydanych zostało przez pion higieny pracy 111 decyzji administracyjnych, zawierających 255 nakazy.

Struktura najistotniejszych uchybień stwierdzonych w skontrolowanych zakładach pracy w 2013 r.

Zdecydowanie najwięcej nakazów, dotyczyło:

- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego i urządzenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zakładach pracy – 46 nakazów,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące w środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników – 38 nakazów,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 22 nakazy,
- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy - 22 nakazy,
- zaprowadzenia lub zaktualizowania rejestrów oraz karty badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy – 10 nakazów,
- wyposażenia pracowników w indywidualne ochrony słuchu, dobrane do wielkości charakteryzujących hałas na stanowiskach pracy – 6 nakazów,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy poniżej dopuszczalnych NDS i NDN oraz sporządzenia i wprowadzenia w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas oraz drgania – 8 nakazów.

Ponadto pozostałe nakazy dotyczyły:

- zapewnienia odpowiedniej wymiany powietrza w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych - 11 nakazów,
- zapewnienia właściwej wymiany powietrza w pomieszczeniach pracy - 3 nakazy,
- zorganizowania stanowisk pracy pracowników zatrudnionych na stanowisku pracy cechowacz tak, aby nie byli narażeni na hałas emitowany z sąsiednich stanowisk pracy - 1 nakaz,
- opracowanie instrukcji stanowiskowych i BHP oraz zapoznania z nimi pracowników - 4 nakazy.

W zakresie substancji i mieszanin niebezpiecznych nakazy dotyczyły:

- zapewnienia prawidłowej karty charakterystyki wprowadzanej do obrotu mieszaniny - 1 nakaz,
- zapewnienia prawidłowego oznakowania opakowania wprowadzanej do obrotu mieszaniny - 1 nakaz,
- zamontowania natrysku ratunkowego oraz urządzenia do płukania oczu - 1 nakaz,
- w miejscu przechowywania substancji i mieszanin niebezpiecznych zamieszczenia znaku ostrzegającego przed zagrożeniem chemicznym - 2 nakazy,
- wstrzymania wprowadzanie do obrotu produktu chemicznego - 1 nakaz,
- zapewnienia prawidłowych etykiet dla wprowadzanych do obrotu mieszanin - 3 nakazy,
- zapewnienia pracownikom instrukcji określającej sposób składowania, załadunku i transportu materiałów niebezpiecznych, z treścią instrukcji zapoznać pracowników zatrudnionych przy tych pracach - 5 nakazów,
- zapewnić i udostępnić pracownikom do stałego korzystania stanowiskową instrukcję bhp dotyczącą postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi - 4 nakazy,
- wycofać z obrotu wyrób zawierający w swoim składzie ftalan di(2-etyloheksylu) (DEHP) w ilości większej niż 0,1%, powiadomić Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku-Białej o zwrocie lub pozbyciu - 6 nakazów,
- wstrzymać wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego i powiadomić PPIS w Bielsku-Białej o sposobie załatwienia sprawy - 1 nakaz.

W zakresie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia nakazy dotyczyły:

- zamieścić znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym - 3 nakazy,
- zapewnić szkolenia dla pracowników mających kontakt ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi - 4 nakazy,

- określić i wdrożyć procedurę bezpiecznego postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym dotyczącą: dezynfekcji, umożliwiającą bezpieczne usuwanie i postępowanie ze skażonymi odpadami, pobierania transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego - 5 nakazów,
- zapewnić instrukcje postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, w tym obejmującą procedurę postępowania w razie wypadku związanego z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego, narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 zagrożenia - 4 nakazy,
- zapewnić pracownikom narażonym na działanie szkodliwych czynników biologicznych przechowywanie środków ochrony indywidualnej w wyraźnie oznakowanym miejscu - 1 nakaz,
- zapewnić warunki bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów przez pracowników z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników - 1 nakaz,
- sporządzić plan postępowania na wypadek awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 zagrożenia - 1 nakaz,
- założyć rejestr prac i rejestr pracowników narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 zagrożenia - 4 nakazy,

W zakresie substancji, preparatów, czynników, procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym nakazano:

- sporządzić rejestr pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym - 1 nakaz,
- sporządzić rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym - 1 nakaz,
- przekazać Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacje o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym - 2 nakazy,
- oznakować strefy występowania substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym - 2 nakazy,
- poinformować pracowników o narażeniu na substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym - 2 nakazy,
- przeszkolić pracowników narażonych w środowisku pracy na kontakt z substancją chemiczną o działaniu rakotwórczym w wymaganym zakresie - 2 nakazy.

W zakresie wyposażenia pracowników w wymaganą odzież roboczą, ochronną i środki ochrony indywidualnej:

- ustalić rodzaje środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, których stosowanie na określonym stanowisku jest niezbędne oraz przewidywane okresy użytkowania odzieży i obuwia roboczego - 5 nakazów,
- wyposażyć pracowników w odzież ochronną roboczą, obuwie robocze i ochronne, środki ochronny indywidualnej - 2 nakazy,
- zamieścić znaki nakazujące stosowanie odpowiednich ochron osobistych - 2 nakazy.

W zakresie systemu udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku:

- wyznaczyć i przeszkolić pracowników do udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku - 11 nakazów,
- doprowadzić natężenie oświetlenia do wartości zgodnych z PN - 2 nakazy,
- sporządzić kartę oceny poziomu ekspozycji na promieniowanie optyczne - 1 nakaz,
- ustalić poziom promieniowania optycznego oraz wyznaczyć i udokumentować poziom ekspozycji pracowników na promieniowanie optyczne - 1 nakaz,
- oznakować znakami bezpieczeństwa miejsca pracy, w których poziom promieniowania może przekraczać wartości MDE, oraz wydzielić strefy z takimi miejscami - 1 nakaz,
- sporządzić i wprowadzić w życie program działań organizacyjno–technicznych zapobiegających przekroczeniu dopuszczalnych poziomów ekspozycji na promieniowanie optyczne - 1 nakaz.

W związku z niewykonaniem przez część pracodawców decyzji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w postępowaniu egzekucyjnym w 2013 roku wydane zostały dwa postanowienia o nałożeniu grzywny na kwotę 2000 zł, ściągnięto trzy grzywny, w tym jedną z lat poprzednich. Mandatów karnych nie nałożono.

Opis poprawy warunków pracy w stosunku do ubiegłego roku:

Na skutek podjętych przez PIS działań w kontrolowanych zakładach pracy doprowadzono do poprawy warunków pracy pracowników. Poprawa ta ma znaczenie dla zmniejszenia zachorowań pracowników na choroby zawodowe. Poprawa warunków pracy nastąpiła na skutek:

- obniżenia do obowiązujących norm stężenia czynników chemicznych (ołów) dla 42 pracowników,
- obniżenia stężenia pyłu całkowitego do wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia na stanowisku pracy dla 6 pracowników,

- dokonania oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego/ uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego (w tym oceny ryzyka związanego z występowaniem w miejscu pracy czynników szkodliwych: biologicznych, chemicznych, rakotwórczych, hałasu, drgań, pyłów) dla 222 pracowników,
- doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń pracy dla 75 pracowników,
- doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (w tym zapewnienia odpowiedniego wyposażenia zaplecza higieniczno-sanitarnego, zapewnienia właściwej wentylacji w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych) dla 328 pracowników,
- zapewnienia właściwej/usprawnienie wentylacji w pomieszczeniach pracy dla 40 pracowników,
- zapewnienia właściwych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla 15 pracowników,
- zapewnienia ochronników słuchu dobranych do wielkości charakteryzujących hałas dla 12 pracowników,
- zapewnienia/usprawnienia pryszniców bezpieczeństwa oraz urządzeń do przemywania oczu w miejscach gdzie występuje niebezpieczeństwo obłania środkami żrącymi dla 10 pracowników.

Ponadto na skutek podjętych przez PIS działań w kontrolowanych w 2013r. zakładach pracy doprowadzono do:

- przeprowadzenia pomiarów środowiska pracy, zapewnienia kart i rejestrów badań i pomiarów, udostępnienia pracownikom wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia i wyjaśnienia ich znaczenia w 10 zakładach pracy,
- opracowania programu działań technicznych i organizacyjnych mających na celu najskuteczniejsze zmniejszenie narażenia pracowników na hałas i drgania mechaniczne w odniesieniu do stanowisk pracy, na których stwierdzono przekroczenia NDN w 3 zakładach pracy,
- oznakowania opakowań, magazynów i/lub miejsc składowania znacznych ilości produktów chemicznych niebezpiecznych w 1 zakładzie pracy,
- zapewnienia instrukcji bhp (w tym instrukcji postępowania z materiałami niebezpiecznymi i szkodliwymi dla zdrowia oraz instrukcji określających sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu produktów niebezpiecznych w 8 zakładach pracy,

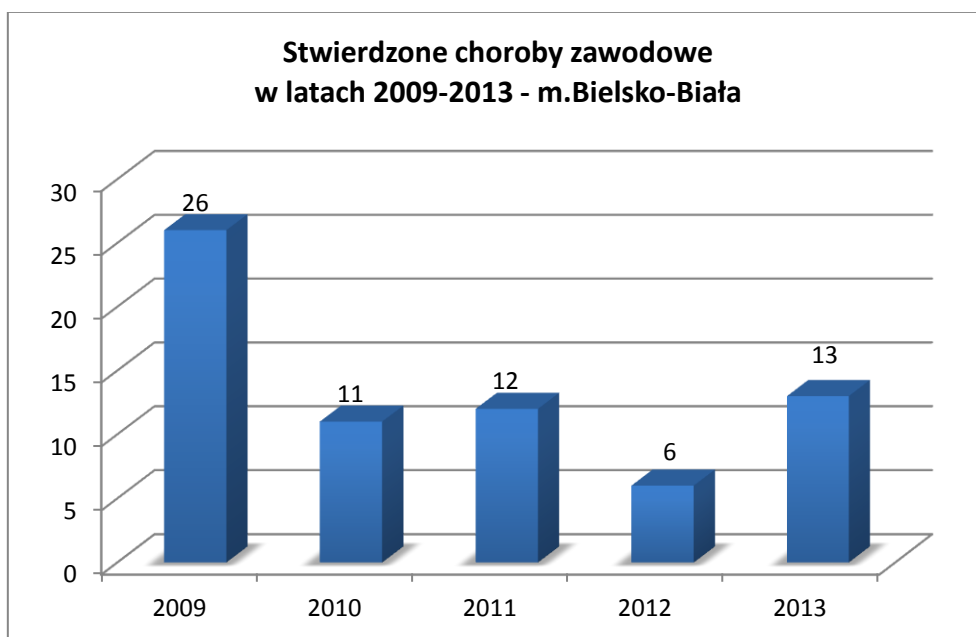

- zapewnienia wymaganego wyposażenia apteczek, instrukcji udzielania pierwszej pomocy, oznakowania apteczek pierwszej pomocy, wyznaczenia przeszkolonych pracowników z udzielania pierwszej pomocy w 14 zakładach pracy,
- przeszkolono pracowników w wymaganym zakresie dotyczącym hałasu, oznakowano strefy z hałasem, poinformowano o wynikach pomiarów w 3 zakładach pracy,
- zapewniono znaki nakazu stosowania przez pracownika właściwych środków ochrony indywidualnej we wszystkich miejscach występowania zagrożeń, których nie można w inny sposób uniknąć lub wystarczająco ograniczyć za pomocą środków ochrony zbiorowej lub odpowiedniej organizacji pracy w 3 zakładach pracy,
- zaprowadzono rejestr prac i pracowników narażonych na działanie czynnika rakotwórczego w 1 zakładzie pracy,
- poinformowano pracowników i ich przedstawicieli o narażeniu na substancję o działaniu rakotwórczym w 1 zakładzie pracy,
- przeszkolono pracowników narażonych na substancję o działaniu rakotwórczym w wymaganym zakresie w 1 zakładzie pracy,
- oznakowano miejsca stwarzające ryzyko dla zdrowia pracowników związane z występowaniem substancji o działaniu rakotwórczym odpowiednimi napisami i znakami ostrzegawczymi w 1 zakładzie pracy,
- zapewniono szkolenie pracownikom mającym kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym w 2 zakładach pracy,
- stworzono procedury: dezynfekcji; bezpiecznego postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym umożliwiającą bezpieczne usuwanie i postępowanie ze skażonymi odpadami w 3 zakładach pracy,
- zapewniono instrukcję postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, w tym obejmującą procedurę postępowania w razie awarii lub wypadku związanego z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego w 3 zakładach pracy,
- wycofano z obrotu wyrób zawierający w swoim składzie ftalan di(2-etyloheksylu) (DEHP) w ilości większej niż 0,1%, powiadomić Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku-Białej o zwrocie lub pozbyciu w 1 zakładzie pracy,
- ustalono w zakładzie rodzaje środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, których stosowanie na określonym stanowisku pracy jest niezbędne oraz przewidywane okresy użytkowania odzieży i obuwia roboczego w 2 zakładach pracy.

Choroby zawodowe

W wyniku dokonanych ocen w związku z podejrzeniem choroby zawodowej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej wydał 13 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 18 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, a także 3 decyzje dotyczące umorzenia postępowania w sprawie choroby zawodowej.

Od wydanych decyzji wpłynęło 8 odwołań do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W 2013 roku dokonano 32 wizytacje w ramach postępowań wyjaśniających dotyczących chorób zawodowych.

Najliczniejszą grupą schorzeń w 2013 roku stanowiły schorzenia związane przewlekłymi chorobami obwodowego układu nerwowego wywołanymi sposobem wykonywania pracy pod postacią zespołu cieśni w obrębie nadgarstka.

Stwierdzone choroby zawodowe:

- alergiczny nieżyt nosa -1 decyzja w przemyśle piekarniczym
- zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 5 decyzji (w tym 2 w przemyśle wyrobów sztucznych, 2 w przemyśle samochodowym, 1 w służbie zdrowia)
- przewlekłe okołostawowe zapalenie barku - 2 decyzje w służbie zdrowia
- przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej-1 decyzja w służbie zdrowia
- przewlekłe zapalenie wątroby typu C - 1 decyzja w służbie zdrowia
- przewlekła choroba narządu głosu – 2 decyzje w szkolnictwie
- przewlekłe uszkodzenie łąkotki u osób wykonujących pracę w pozycji kucznej - 1 decyzja konserwacja i naprawa urządzeń gazowych.

Środki zastępcze

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej w roku 2013r. przeprowadził dwie kontrole w Sklepie zajmującym się sprzedażą środków zastępczych tzw. dopalaczy. W trakcie tych kontroli zabezpieczono sprzedawany towar, pobrano próbki produktów, wysłano je do Narodowego Instytutu Leków w Warszawie w celu przeprowadzenia oceny i badań ich bezpieczeństwa. Wyniki badań potwierdziły, że zidentyfikowane w składzie próbek substancje wykazują działanie psychoaktywne i stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z powyższym zakazano wprowadzania do obrotu tych produktów, wydano decyzję nakazującą zaprzestania prowadzenia działalności w obiekcie na okres trzech miesięcy oraz nałożono na firmę karę pieniężną w wysokości 500 000,00 złotych.

Ponadto w roku 2013, w wyniku kontroli przeprowadzonej w roku 2012, nałożono na inną firmę wprowadzającą do obrotu środki zastępcze prowadzącą działalność również w tym samym obiekcie, karę pieniężną w wysokości 500 000,00 złotych.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska

Nadzór nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Bielsko-Biała zaopatrywana jest w wodę za pośrednictwem sieci wodociągowej z 6 ujęć należących do Aqua S.A. Są to stacje uzdatniania wody w Kobiernicach, Wapienicy, Straconce, Mikuszowicach oraz przy ulicy Polnej i Wróblowickiej. W 2013 roku wszystkie te ujęcia zostały skontrolowane.

Stacje te dostarczają średnio 32 000 m³ wody w ciągu doby.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości w 2013r. pobrano 124 próbki. Wszystkie pobrane próbki w badanym zakresie były zgodne z wymogami jakości wody do spożycia zarówno pod względem fizyko-chemicznym jak i bakteriologicznym. Podstawę oceny stanowiło Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (*Dz. U. nr 61 poz. 417 z późniejszymi zmianami*).

W 2013 roku kontynuowano badania wody ciepłej na obecność bakterii Legionella. W podmiotach leczniczych pobrano 33 próbki z czego 8 nie odpowiadało wymaganej jakości. W domach pomocy społecznej pobrano 20 próbek, z czego 4 nie odpowiadały wymaganej jakości. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych pobrano 7 próbek wody, wszystkie odpowiadały wymaganej jakości.

W przypadkach kiedy stwierdzano obecność bakterii Legionella w ilości ponadnormatywnej, wszczynano postępowanie administracyjne nakazujące doprowadzenie jakości wody do warunków określonych w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

W ramach nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej kontrolowano:

Podmioty lecznicze (szpitale, przychodnie, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej).

Dla obiektów służby zdrowia wydano 90 opinii sanitarnych koniecznych do rejestracji w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim. Na wniosek kierowników podmiotów leczniczych opiniowano również programy dostosowania budynków do warunków zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (*Dz. U. z 2012 r. poz.739*).

- W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w kontrolowanych poradniach wydano 2 decyzje administracyjne: wydana dn. 02.01.2013r. z terminem realizacji do 30.11.2013r. dotycząca niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego ścian i sufitów w gabinecie lekarskim - została zrealizowana,

- wydana 02.01.2013r. z terminami realizacji do 30.04.2013r. i 30.07.2013r. dotycząca niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego sufitu w WC dla pacjentów, parapetów okiennych i sprzętu wyposażającego (przewijaki)-została zrealizowana.

Za zły stan sanitarno-porządkowy pomieszczeń poradni nałożono 1 mandat karny. Ponowna kontrola wykazała usunięcie uchybień.

W obiektach używana była bielizna i odzież jednorazowego i wielokrotnego użytku.

Brudną bieliznę i odzież segregowano i gromadzono w wydzielonych magazynach a następnie transportem pralni, w prawidłowych zabezpieczeniach, przewożono do pralni.

Stan sanitarno-techniczny pralni będących pod nadzorem PSSE w Bielsku-Białej, piorących bieliznę z zakładów opieki zdrowotnej w opisywanym okresie był odpowiedni.

Czystą bieliznę zabezpieczoną przed zanieczyszczeniem zgrzewanym opakowaniem foliowym, transportowano samochodami pralni. W obiektach bielizna czysta przechowywana była w wydzielonych zamykanych szafach, bądź w wydzielonych pomieszczeniach. Pralnie świadczyły usługi również innym podmiotom.

Odpady medyczne zbierane były do profesjonalnych pojemników i gromadzone w wydzielonych lodówkach oraz pomieszczeniach zaopatrzonych w lodówki. Odbierane przez upoważnione firmy i transportowane do spalarni odpadów. Wszystkie placówki posiadały decyzję zezwalającą na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych, zatwierdzony program gospodarki odpadami niebezpiecznymi bądź złożyły informację dot. gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Postępowanie z odpadami medycznymi w kontrolowanych obiektach było zgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 30.07.2010r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (*Dz. U. Nr 139, poz. 940*).

Odpady komunalne gromadzone były w kubłach z wkładami foliowymi, a następnie składowane w kontenerach i wywożone przez upoważnione firmy na składowiska odpadów komunalnych.

Domy pomocy społecznej i noclegownie dla bezdomnych

W omawianej grupie znajduje się 11 obiektów, które w większości zapewniają całodobową opiekę, całodobowe wyżywienie, oferują udział w programach rehabilitacyjnych i terapii zajęciowej. Obiekty te zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego, ścieki odprowadzają do kanalizacji miejskiej. Część z nich posiada własne pralnie bielizny zachowujące rozdział dróg bielizny czystej i brudnej, część korzysta z usług pralni zewnętrznych. W części wydzielono gabinety zabiegowe.

Nie wydano decyzji administracyjnych i nie nałożono mandatów karnych. Oznakowanie dotyczące zakazu palenia właściwe.

Obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty, obiekty wczasowo-turystyczne).

W tej grupie nadzorem objęto 33 obiekty świadczące usługi hotelarskie, w tym 2 schroniska i 2 kempingi. Kontrole sanitarne prowadzone były głównie przed i w trakcie sezonu letniego. Nałożono 1 mandat karny w wysokości 100 złotych za zły stan sanitarno-porządkowy magazynu bielizny czystej w motelu. Przeprowadzona rekontrola wykazała usunięcie w/w uchybień. Nie wydano decyzji administracyjnych.

Baseny kąpielowe.

Mieszkańcy miasta Bielska-Białej w 2013r. korzystali z 8 basenów: 3 ogólnodostępnych, 2 szkolnych, 1 rehabilitacyjnego i 2 odkrytych. Kompleksowe kontrole sanitarne obiektów, obejmujące warunki higieniczne szatni, natrysków, niecek basenowych i innych pomieszczeń sanitarnych zostały przeprowadzone we wszystkich czynnych obiektach, a ich stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Próbkę wody ze wszystkich basenów pobierane były z częstotliwością 1 raz w miesiącu. Zarówno badania fizyko-chemiczne jak i mikrobiologiczne wody potwierdzały jej dobrą jakość.

Obiekty sportowe.

Nadzorem sanitarnym było objętych 18 obiektów sportowych. Wydano jedną decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-higienicznego brodzików w natryskach należących do zaplecza hali sportowej. Decyzję zrealizowano w całości w naznaczonym terminie.

Za zły stan sanitarno-higieniczny toalet oraz brudne krzeselka na widowni na boisku sportowym nałożono mandat karny w wys. 150zł. Ponowna kontrola wykazała usunięcie uchybień.

Pozostałe obiekty były w dobrym stanie technicznym. Sprzęt sportowy był czysty i dezynfekowany. Zaopatrzenie w środki do mycia i dezynfekcji było właściwe.

Oznakowanie dotyczące zakazu palenia było właściwe.

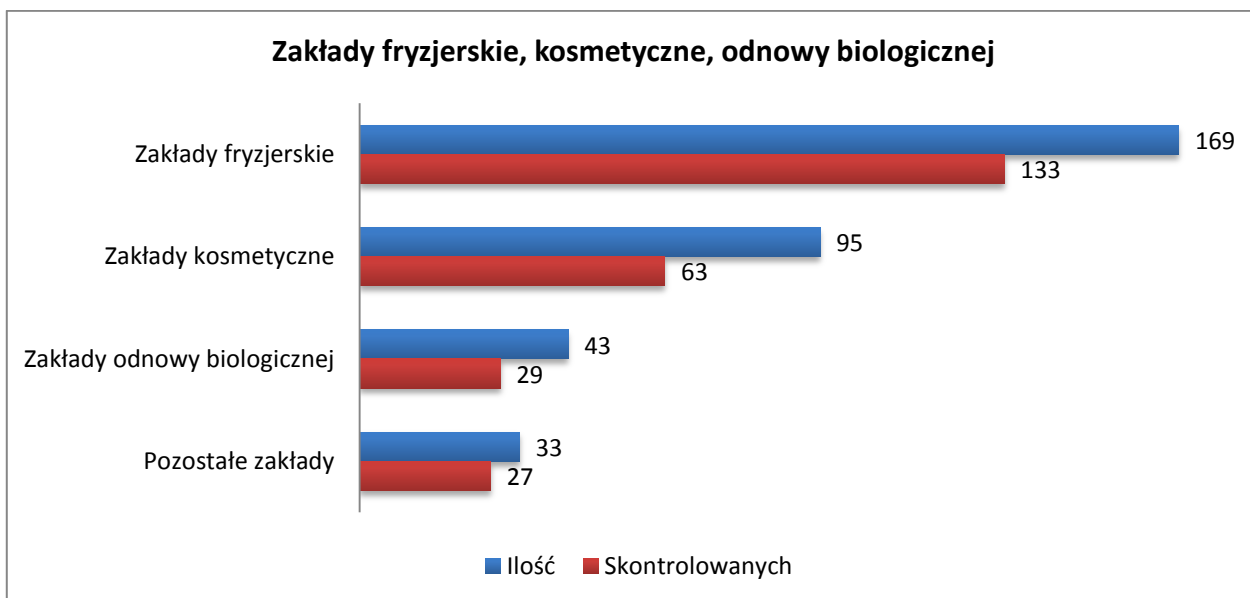
Tereny rekreacyjne i parki .

Spośród 8 tego typu obiektów, będących w rejestrze PPIS, przeznaczonych do wypoczynku i rekreacji w 2013r. wszystkie skontrolowano. Nie stwierdzono istotnych uchybień w zakresie sanitarno-porządkowym. Trawniki były wykoszone, dostępne były pojemniki na odpady komunalne. Ławki pozostawały w dobrym stanie technicznym. Nie nałożono mandatów karnych.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej.

Placówki należące do tej grupy stanowią najbardziej liczną grupę obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym. W 2013r. na terenie Bielska-Białej zewidencjonowanych było 340 tego typu obiektów, w tym:

- 169 zakłady fryzjerskie (49,71 %) - skontrolowanych 133 (78,69 %),
- 95 zakładów kosmetycznych wraz z gabinetami tatuażu (27,94 %) - skontrolowanych 63 (66,3 %)
- 43 zakłady odnowy biologicznej (12,64 %) - skontrolowanych 29 (67,44 %)
- 33 pozostałe zakłady, w których świadczone są więcej niż jedna z usług (9,71 %)- skontrolowano 27 (81,81 %).

W tej grupie obiektów nie wydano decyzji administracyjnych.

Większość obiektów była w dobrym stanie sanitarno-higienicznym. Za brak prawidłowej dezynfekcji, brudne stanowiska pracy, nieposprzątane pomieszczenia nałożono 3 mandaty karne na łączną sumę 550 zł. Przeprowadzone rekontrole wykazały usunięcie w/w uchybień. Potwierdzono właściwe oznakowanie pomieszczeń dotyczące zakazu palenia.

Pralnie

W ewidencji znajdowały się 4 obiekty, skontrolowano 2. Nie wydano decyzji administracyjnych i nie nałożono mandatów karnych. Obiekty posiadały wydzielone magazyny bielizny czystej i brudnej. Stan sanitarny urządzeń oceniono jako właściwy.

Dworzec autobusowy

Nadzorem objęty był dworzec autobusowy PKS. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Nie nałożono mandatu karnego oraz nie wydano decyzji administracyjnej.

Na terenie dworca oznakowanie dotyczące zakazu palenia było właściwe.

Dworce i stacje kolejowe

Stan sanitarno-porządkowy poczekalni, holu głównego dworca PKP w Bielsku-Białej jak również

samego otoczenia nie budził istotnych zastrzeżeń. W 2013r. dokonano wymiany nawierzchni peronu I oraz odmalowania i wyremontowania przejść podziemnych.

Skontrolowano również toalety ogólnodostępne, które prowadzone były przez firmę zewnętrzną.

Za utrzymanie porządku na terenie dworca odpowiedzialne są firmy wynajęte przez Zakład Nieruchomości, natomiast za utrzymanie czystości międzytorzy i peronów odpowiedzialny jest Zakład Linii Kolejowych. Budynki dworcowe posiadają oznakowania o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

Na wszystkich stacjach PKP, poza dworcem Bielsko-Biała Główna wyłączono z eksploatacji kasy biletowe, poczekalnie oraz WC dla podróżnych. Firmy zatrudnione do sprzątnięcia stacji odpowiedzialne są za utrzymanie właściwego stanu sanitarnego peronów, międzytorzy oraz terenów wokół nieczynnych budynków stacyjnych. W trakcie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono zagrożenia sanitarnego.

W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych oraz nie nałożono mandatów karnych.

Składowisko odpadów

Na terenie miasta zlokalizowane jest jedno składowisko odpadów komunalnych przy ul. Krakowskiej 315d. W 2013r. przeprowadzono 3 kontrole sanitarne terenu składowiska wraz z infrastrukturą, z czego 2 w związku z interwencjami mieszkańców dzielnicy Lipnik. Interwencje dotyczyły uciążliwości zapachowych spowodowanych sąsiedztwem sortowni odpadów komunalnych, a także obecności gryzoni i much na sąsiadujących posesjach. Kontrole nie wykazały naruszenia przepisów sanitarnych. Pomimo nie stwierdzenia naruszenia przepisów zwrócona się do zakładu Gospodarowania Odpadami S.A. w Bielsku-Białej o podjęcie skutecznych działań zmierzających do wyeliminowania, niewątpliwie występujących, uciążliwości odczuwanych przez mieszkańców sąsiednich posesji. O licznych interwencjach telefonicznych dotyczących występowania fetoru pochodzącego z terenu składowiska odpadów komunalnych informowano Urząd Miejski w Bielsku-Białej, jak również Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej .

Toalety publiczne

Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych toalet był odpowiedni. Obiekty wyposażone były w umywalki z ciepłą i zimną wodą, skutecznie wentylowane, zaopatrzone w ręczniki papierowe lub suszarki do rąk, mydło, papier toaletowy. Nie wydano decyzji administracyjnych i nie nałożono mandatów karnych.

Środki transportu

W 2013r skontrolowano 5 pociągów dalekobieżnych (52 wagony) oraz jeden wagon sypialny.

Przeprowadzona kontrola pociągu relacji Bielsko-Biała-Gdynia „Pogoria” o Nr 54200 wykazała brak wody przy umywalkach oraz w WC wagonu o nr 50512008554, w związku z uszkodzonym zbiornikiem wody. Sanitariaty te zostały zaplombowane i wyłączone z eksploatacji, a następnie w stacji macierzystej PKP Intercity, Zakład Południowy w Krakowie dokonano wyłączenia z biegu całego wagonu celem dokonania naprawy.

Ponowne kontrole pociągów relacji Bielsko-Biała - Gdynia ”Pogoria” o nr 54501 oraz Bielsko-Biała - Kołobrzeg ”Pirat” o nr 84501 (przeprowadzone w terminie późniejszym) wykazały szereg usterek technicznych jak i sanitarnych tj.: nieczynne WC w dwóch wagonach, zniszczone podłogi w toaletach , uszkodzone tapicerki na siedzeniach, uszkodzone osłony grzejnikowe, brudne pokrowce na zagłówkach, brudne wagony z zewnątrz. Z uwagi na to, iż poszczególne składy pociągów złożone są z wagonów należących do różnych stacji macierzystych, a wagony te są przepinane i wykorzystywane w różnych składach pociągów podróżujących na terenie całego kraju, o zaistniałych nieprawidłowościach poinformowano PKP Intercity Zakład Południowy w Krakowie, PKP Intercity Zakład Centralny w Warszawie, PKP Intercity Zakład Północny w Gdyni oraz Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gdyni. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej w wystosowanych pismach wniósł o wzmożenie nadzoru nad właściwym przygotowaniem składów do trasy w poszczególnych stacjach macierzystych oraz o wdrożenie takich rozwiązań, które zapewnią utrzymanie należytego stanu sanitarnego w trakcie biegu pociągu na całej długości trasy.

Za przygotowanie pociągów do trasy w Posterunku Rewizji Technicznej Wagonów Osobowych w stacji Bielsko-Biała odpowiedzialny jest Zakład Usługowy Południe Sp. z o.o z siedzibą w Krakowie. Efekt prac, tak zwanego „czyszczenia codziennego wagonów” wykonywanych przez pracowników w/w Zakładu nie budził zastrzeżeń, tzn. toalety w wagonach wyposażone były w ręczniki papierowe, mydło, środki zapachowe, papier toaletowy, podłogi we wszystkich przedziałach były pozamiatane, umyte na mokro, kurze powycierane, śmietniczki opróżnione, wyposażone w worki jednorazowego użytku. Przeprowadzona kontrola wagonu sypialnego nie wykazała uchybień sanitarno-higienicznych. Bielizna pościelowa przechowywana była w higienicznych warunkach, toalety były czyste, wydezynfekowane, wyposażone w środki sanitarne.

Kontrolowano także samochody specjalne do przewozu chorych oraz do przewozu zwłok. Stan sanitarny tych środków transportu był właściwy, wyposażone były odpowiednio.

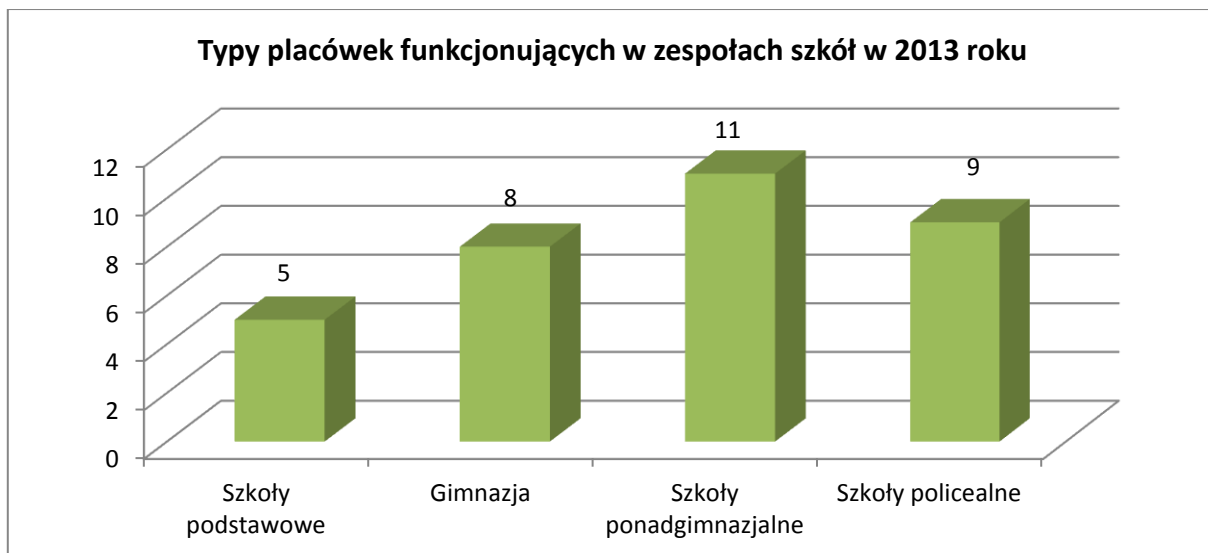
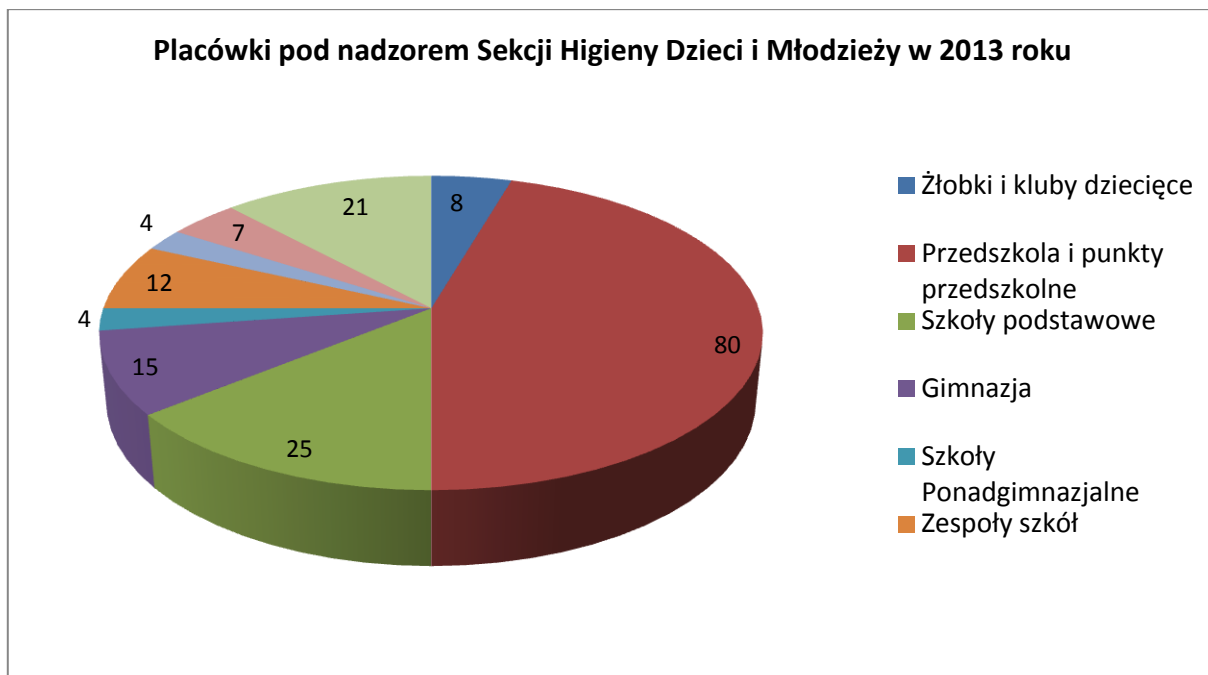
W 2013 roku do PSSE w Bielsku-Białej wpłynęło 28 interwencji z zakresu higieny komunalnej i środowiska. Interwencje te dotyczyły m.in. złego stanu sanitarno-technicznego pociągu, zawilgocenia pomieszczeń mieszkalnych i piwnic, zanieczyszczenia klatki schodowej odchodami

zwierząt, zanieczyszczenia balkonu odchodami gołębi, niewłaściwej gospodarki odpadami komunalnymi, niewłaściwej gospodarki ściekowej, niewłaściwego wyposażenia celi więziennej, obecności szczurów oraz zanieczyszczenia piasku na placu zabaw, uciążliwości związanych z sąsiedztwem składowiska odpadów i oczyszczalni ścieków w Bielsku-Białej. Spośród rozpatrywanych interwencji 7 było zasadnych, w związku z czym podjęto stosowne działania w celu wyeliminowania uciążliwości.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

Informacje ogólne

W 2013 roku nadzorem sanitarnym objęto łącznie 176 publicznych i niepublicznych placówek nauczania i wychowania w tym żłobki i kluby dziecięce, przedszkola i punkty przedszkolne, szkoły wszystkich typów, bursy i internaty, domy studenckie, placówki z pobytem dziennym i całodobowym, placówki rekreacyjne oraz uczelnie wyższe.

Pracownicy sekcji higieny dzieci i młodzieży realizują zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące higieny i stanu sanitarnego pomieszczeń oraz sprzętu używanego w placówkach oświatowych i wypoczynku.

W ramach nadzoru przeprowadzono kontrole stałych placówek nauczania i wychowania w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego pod względem posiadanej infrastruktury (funkcjonalność budynków, stan techniczny), bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów oraz dokonano oceny warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach (ergonomia stanowiska pracy ucznia, infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, zapewnienie profilaktycznej opieki medycznej dla uczniów, higiena pracy umysłowej).

Przeprowadzono łącznie 171 kontroli sanitarnych placówek oświatowo-wychowawczych. Skontrolowano łącznie 127 placówek stałych i sezonowych.

Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Placówki oświatowo-wychowawcze mieszczą się w budynkach przystosowanych do działalności dydaktyczno-wychowawczej, posiadających wodociągi i kanalizacje.

W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano poprawę stanu technicznego obiektów, jednak w trakcie bieżących kontroli nadal odnotowywano przypadki nieodpowiedniego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i wyposażenia, w związku z czym wydano łącznie 66 decyzji administracyjnych, w tym 29 prolongujących termin ich wykonania. Najwięcej spośród nich dotyczyło przedszkoli – 30, szkół podstawowych - 13 oraz gimnazjów - 6.

Warunki do utrzymania higieny

W trakcie bieżących kontroli sanitarnych oraz kontroli problemowych szkół i placówek oceniano warunki do utrzymania higieny osobistej. Szczególną uwagę zwracano na dostępność do ciepłej,

bieżącej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk lub ręczników papierowych, papieru toaletowego a także na zaniechania czystości i porządku oraz na stan techniczny urządzeń i pomieszczeń sanitarnych.

W większości skontrolowanych placówek stwierdzono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, natomiast w 7 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły braku mydła w dozownikach, suszarek do rąk lub jednorazowych ręczników papierowych, braku pojemników na papier toaletowy oraz złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnych. W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości wydano 7 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W wyniku prowadzonych remontów istniejącej bazy warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego ulegają systematycznej poprawie.

Wystarczające warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego tzn. prowadzenie zajęć wyłącznie na terenie placówki lub sporadyczne korzystanie z innych obiektów sportowych, a także korzystanie z hal sportowych przy szkołach, w których realizowane są szkolne zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono we wszystkich szkołach, z wyjątkiem placówek niepublicznych, w których zajęcia wychowania fizycznego realizowane są w obiektach sportowych na terenie miasta.

Spośród skontrolowanych 38 szkół, 24 posiada natryskownie (63%). Podczas kontroli bloków sportowych stwierdzono, iż natryski wykorzystywane są najczęściej po dodatkowych zajęciach.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego w 2013 roku dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. W ramach oceny mebli przedszkolnych zwracano uwagę także na ich oznakowanie, odpowiednie zestawienie i stan techniczny oraz posiadanie przez placówki certyfikatów.

Badaniami, które przeprowadzono w 11 przedszkolach w Bielsku- Białej objęto łącznie 571 dzieci w 27 oddziałach i stwierdzono 52 nieprawidłowe stanowiska.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzje administracyjne zobowiązujące dyrektorów placówek do zapewniania mebli edukacyjnych zgodnie z wymogami ergonomii.

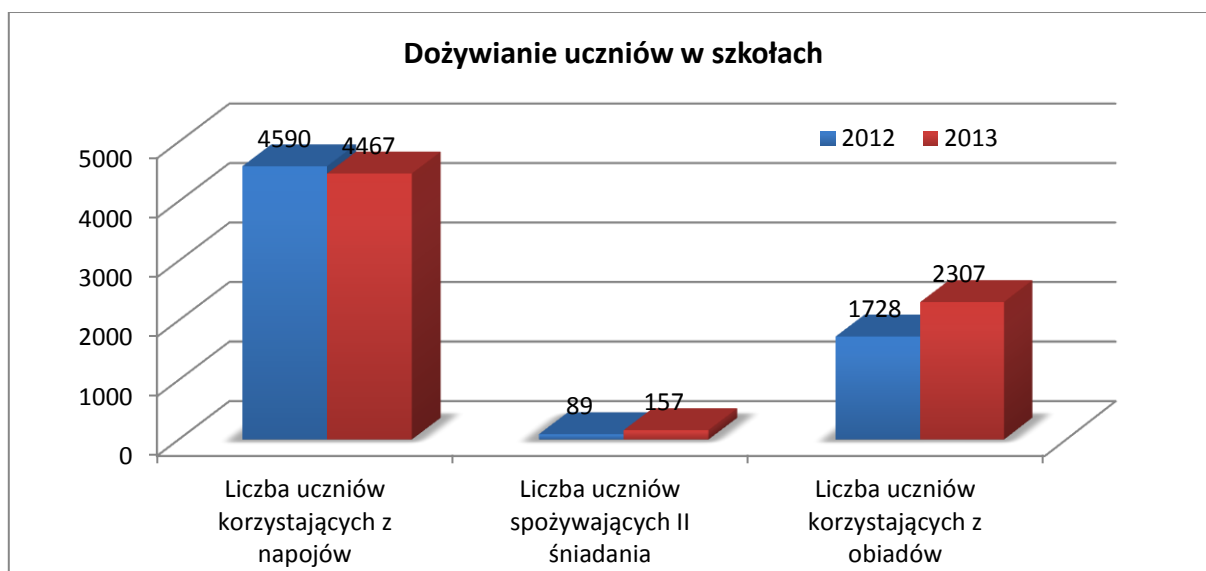
Podczas bieżącej kontroli placówek oświatowo-wychowawczych oceniano rozkłady zajęć lekcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Analiza planów lekcji pod względem higienicznym w odniesieniu do roku ubiegłego wykazała poprawę w tym zakresie.

W trakcie kontroli dokonano oceny możliwości pozostawienia przez uczniów podręczników oraz przyborów szkolnych i stwierdzono, że wszystkie szkoły zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej a część placówek dodatkowo zapewniła warunki wszystkim uczniom.

Ponadto sprawdzano place zabaw dla dzieci oraz tereny rekreacyjne i sportowe placówek oświatowo-wychowawczych w zakresie stanu sanitarnego i technicznego obiektu, w tym między innymi ochronę przed zanieczyszczeniem piaskownic, ogrodzenie terenu oraz certyfikaty i atesty dotyczące wyposażenia placów zabaw i boisk szkolnych.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Większość skontrolowanych szkół prowadzi dożywianie uczniów w formie II śniadań i obiadów. W porównaniu z rokiem ubiegłym w skontrolowanych placówkach zwiększyła się liczba uczniów korzystających z obiadów szkolnych, II śniadań organizowanych przez placówki oraz zwiększyła się znacznie liczba korzystających z napojów wydawanych przez szkołę.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2013 roku w elektronicznej bazie wypoczynku zgłoszono łącznie 91 turnusów dla dzieci i młodzieży zorganizowanych w czasie trwania zimowego i letniego wypoczynku. Przeprowadzono 19 kontroli wypoczynku, w tym 5 form wyjazdowych i 14 w miejscu zamieszkania. Wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w ośrodku obozowym, obiekcie hotelowym oraz w szkołach, będących pod stałym nadzorem sanitarnym.

Najczęstsze nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego dotyczyły:

- sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży,
- ciągów komunikacyjnych w budynkach, szatni szkolnych,

- dostosowania mebli edukacyjnych oraz posiadania certyfikowanych mebli,
- pomieszczeń sanitarno-higienicznych, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne,
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Postępowanie administracyjne

W 2013 roku wydano 66 decyzji administracyjnych (w 2012 roku - 68), które dotyczyły między innymi konieczności poprawy stanu sanitarno-technicznego sal lekcyjnych i innych pomieszczeń dydaktycznych, innych sal zajęć dzieci i młodzieży, pomieszczeń sanitarnych, ciągów komunikacyjnych, a także warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W ramach prowadzonego nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1300 zł., które dotyczyły 4 przedszkoli niepublicznych, 1 liceum ogólnokształcącego oraz 1 zespołu szkół podstawowo-gimnazjalnego.

Ponadto wystosowano 6 wystąpień pokontrolnych dotyczących placówek publicznych i niepublicznych do organów prowadzących oraz dyrektorów, celem podjęcia przez nich działań zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego podległych im placówek.

Podsumowanie

Warunki sanitarno-higieniczne w zakładach nauczania i wychowania oraz obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży ulegają systematycznej poprawie.

Większość skontrolowanych placówek zapewnia uczniom i wychowankom właściwe, czyli bezpieczne i higieniczne warunki do nauki. Podobnie jak w latach ubiegłych tylko niewielki odsetek budynków szkół był w złym stanie sanitarno-technicznym.

Zwiększyła się natomiast liczba placówek, w większości niepublicznych, w których stwierdzono zły stan sanitarny pomieszczeń.

Poprawiają się warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, jednak w dalszym ciągu baza sportowa w części placówek jest niewystraszająca i wymaga dalszych inwestycji.

Nadal aktualny pozostaje problem dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży oraz zapewnienie mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty. We wszystkich placówkach, w których stwierdzono niedostosowane stanowiska zobowiązano dyrektorów przedszkoli do poprawy istniejącego stanu.

W większości placówek stwierdzono odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów gdzie zapewniono dostęp do ciepłej bieżącej wody we wszystkich pomieszczeniach higieniczno- sanitarnych oraz właściwe wyposażenie w środki higieniczne.

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

Nadzorowane obiekty

W **2013** roku na terenie miasta prowadziło działalność 1701 obiektów objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku-Białej.

Nadzorowane obiekty :

obiekty produkcji żywności – 79:

- piekarnie – **26**
- ciastkarnie - **17**
- zakłady garmazeryjne - **9**
- automaty do lodów – **5**
- wytwórnie wyrobów cukierniczych – **6**
- wytwórnie makaronów - **3**
- wytwórnie lodów - **2**
- przetwórnie owocowo warzywne i grzybowe - **1**
- wytwórnie tłuszczów roślinnych - **1**
- zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego - **1**
- wytwórnie suplementów diety -**1**
- inne wytwórnie żywności – **7**

obiekty obrotu żywnością - 950 :

- sklepy spożywcze – **467** , w tym supermarkety i hipermarkety - **17**
- kioski – **244**
- spożywcze magazyny hurtowe– **59**
- inne obiekty obrotu żywnością - **140**
- obiekty ruchome i tymczasowe - **38**
- środki transportu – **2**

obiekty żywienia zbiorowego – 672:

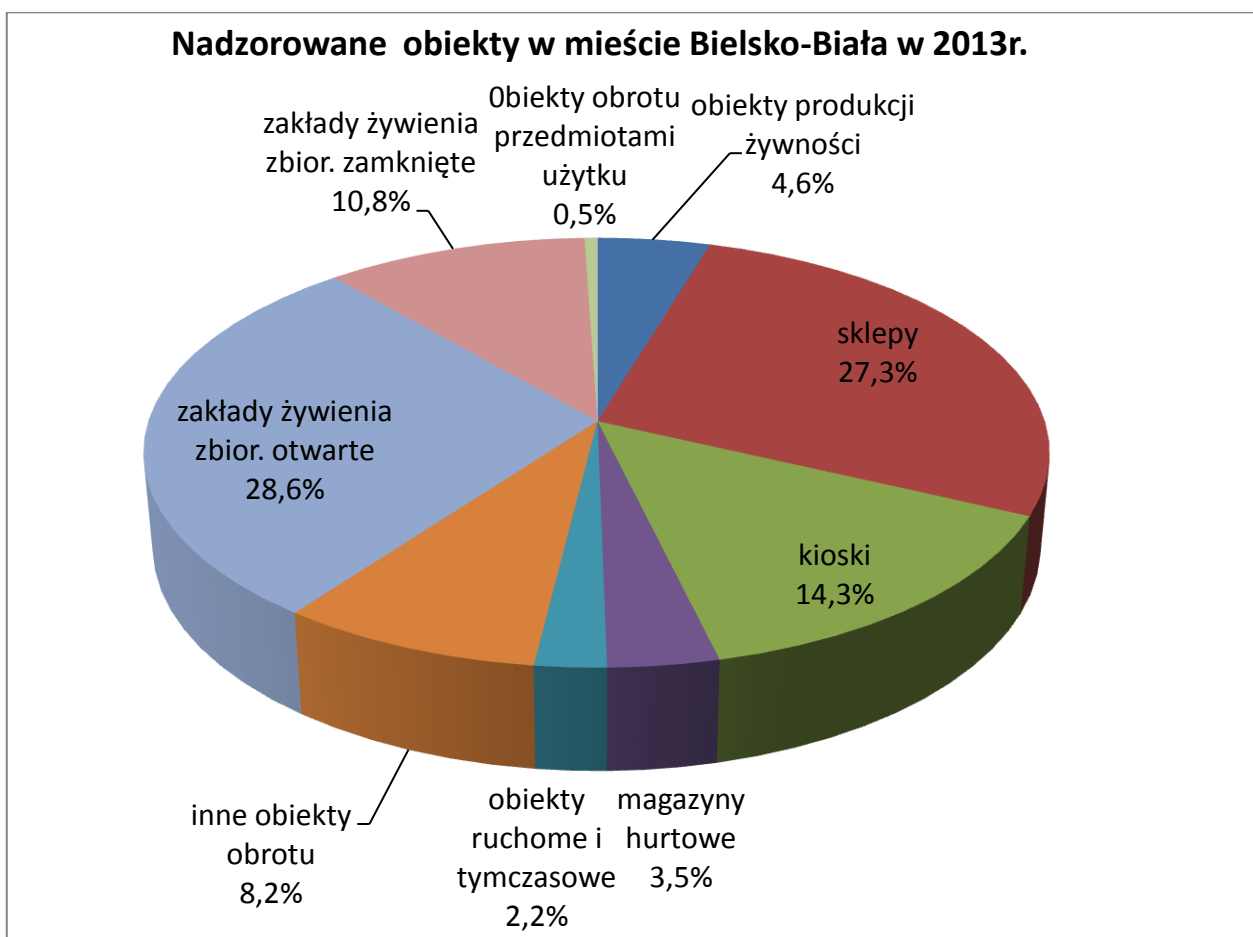
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego - **488**, w tym : zakłady małej gastronomii - **319**
- zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego - **184**, w tym:
- stołówki przedszkolach – **80**
- stołówki w szkołach - **35**,
- stołówki pracownicze – **20**,
- bloki żywienia w szpitalach - **7**,
- bufety przy zakładach pracy - **7**,
- bloki żywienia w domach opieki społecznej - **6**,

- bloki żywienia w żłobkach i domach małego dziecka - **8**,
- stołówki studenckie – **2**,
- stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach –**1**,
- zakłady usług cateringowych - **3**
- stołówki w domach dziecka i młodzieży - **1**,
- stołówki w internatach – **1**,
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych – **1**,
- bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach -**1**,
- stołówki w domach wczasowych – **1**,
- inne zakłady żywienia- **11**

wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością - **2**

miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością - **9**

W obiektach tych przeprowadzono **1966** kontroli.

Najczęstsze uchybienia

Najczęściej występującymi nieprawidłowościami, mającymi wpływ na bezpieczeństwo żywności, były: zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, wyposażenia i sprzętu kuchennego, przechowywanie artykułów spożywczych niezgodnie z zaleceniami producenta, narażenie produktów spożywczych na wtórne zanieczyszczenie poprzez niewłaściwe przechowywanie np. brak segregacji produktów spożywczych w urządzeniach chłodniczych.

W przypadku kontroli wykazujących nieprawidłowości wydawano decyzje i nakazujące usunięcie stwierdzonych zaniedbań, nakładano mandaty karne na osoby odpowiedzialne.

Wydano **3** decyzje nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego.

Decyzje te dotyczyły: piekarni – **1**, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego – **2** (stołówki pracowniczej, bloku żywienia w szpitalu).

Winnych stwierdzonych zaniedbań sanitarnych ukarano **44** mandatami.

Najwięcej mandatów nałożono na przedsiębiorców prowadzących działalność w zakładach żywienia zbiorowego otwartego – 15 mandatów (ok.3,1% skontrolowanych obiektów tego typu) oraz prowadzących sklepy spożywcze - 13 (ok. 2,8% sklepów skontrolowanych).

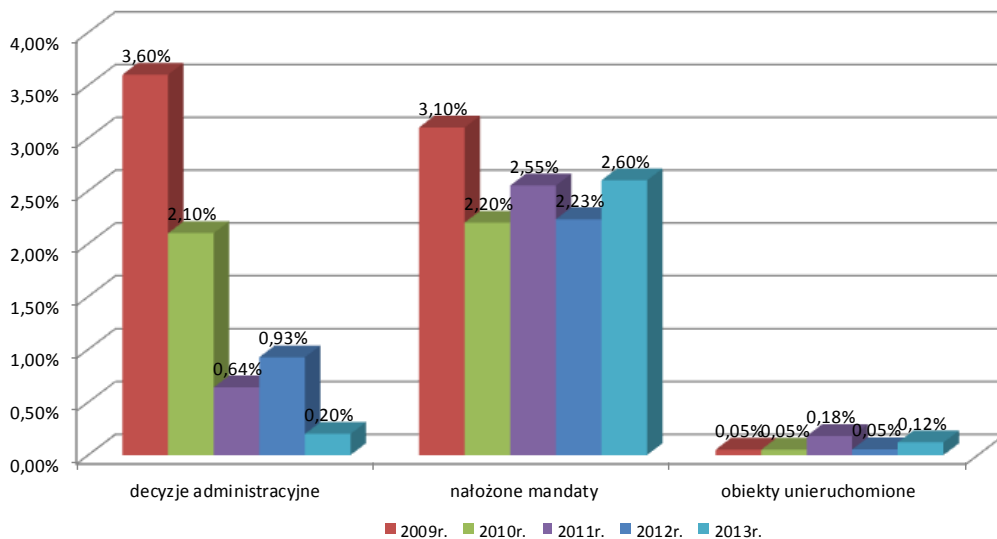
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej wydał również 2 decyzje nakazujące wstrzymanie działalności:

- 1 decyzję z powodu złych warunków sanitarnych i porządkowych obiektu (punkt małej gastronomii)
- 1 decyzję z powodu stwierdzenia obecności żywych i martwych szkodników w pobranych próbkach zmiotek (młyn).

Decyzje administracyjne, mandaty, unieruchomienia - lat 2009-2013

Rok	decyzje administracyjne nakazowe		nałożone mandaty		obiekty unieruchomione	
	liczba	procent obiektów objętych decyzjami	liczba	procent obiektów, w których ukarano mandatami	liczba	procent unieruchomionych obiektów
2009	66	3,60%	58	3,10%	1	0,05%
2010	40	2,10%	41	2,20%	1	0,05%
2011	11	0,64%	44	2,55%	3	0,18%
2012	17	0,93%	41	2,23%	1	0,05%
2013	3	0,2%	44	2,60 %	2	0,12%

Decyzje administracyjne nakazowe, mandaty, unieruchomienia w latach 2009-2013, Bielsko - Biała

Przedstawione wyżej dane liczbowe z lat 2009 - 2013 pokazują tendencję do zmniejszania się odsetka obiektów, które objęte były decyzjami administracyjnymi nakazującymi poprawę stanu sanitarno-technicznego. Unieruchomienia obiektów zdarzały się sporadycznie.

Interwencje

W 2013 roku zgłoszono **31 interwencji** dotyczących nieprawidłowości w obiektach żywnościowo-żywnościowych w Bielsku-Białej, z których po rozpatrzeniu 10 uznano za zasadne.

Skarżący najczęściej zgłaszali:

- niewłaściwą jakość oferowanych środków spożywczych,
- obecność artykułów przeterminowanych,
- brak prawidłowego oznakowania środków spożywczych,
- nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy obiektów.

Systemy GMP, GHP, HACCP

W trakcie kontroli zwracano uwagę na stosowanie przez przedsiębiorców sektora spożywczego Dobrej Praktyki Higienicznej, Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, które są narzędziami pomagającymi w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności na wszystkich etapach jej produkcji i obrotu.

Liczba zakładów posiadających i przestrzegających zasady dobrych praktyk oraz wdrażających zasady oparte na systemie HACCP systematycznie wzrasta.

Ciągle obserwuje się jednak brak zrozumienia idei systemu HACCP, szczególnie w małych obiektach.

Transport żywności

Środki transportu oceniano głównie w trakcie kontroli zakładów.

Skontrolowane środki transportu odpowiadały wymaganiom sanitarno-higienicznym, otrzymały wysoką liczbę punktów w arkuszu oceny stanu sanitarnego środka transportu żywności.

Akcje

W 2013r. prowadzono nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności nad **impresami masowymi** takimi jak np. Dni Ustki w Bielsku-Białej, Kiermasz świąteczny na Rynku w Bielsku-Białej, Targi Żywności Regionalnej w C.H. „Sarni Stok, Festiwal Kulinarny „Śląskie Smaki”.

Współpracowano z organizatorami imprez w zakresie dotyczącym zapewnienia bezpieczeństwa oferowanej żywności. W trakcie kontroli zwracano uwagę głównie na jakość żywności oraz higienę przygotowywania i sprzedaży posiłków w punktach gastronomicznych. Łącznie skontrolowano 48 obiektów, nałożono 3 mandaty karne w związku z nieprzestrzeganiem reżimu sanitarnego.

W związku z prowadzonymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku-Białej badaniami dotyczącymi występowania zachorowań spowodowanych bakterią *Campylobacter* przeprowadzono akcję, w ramach, której w siedmiu losowo wybranych sklepach sprzedających mięso i wędliny pobrano łącznie 90 próbek – posoki oraz wymazów – z miejsca przechowywania surowego mięsa i podrobów oraz ze sprzętu do porcjowania mięsa.

Przeprowadzone badania laboratoryjne wykazały w 15 pobranych próbach obecność bakterii *Campylobacter jejuni*, a w 12 próbach obecność *Campylobacter sp.*.

Wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną kontrolowano warunki sprzedaży żywności pochodzenia zwierzęcego w ramach sprzedaży bezpośredniej na targowiskach w Bielsku-Białej.

Na targowiskach kontrolowano również obrót bakaliami i grzybami suszonymi, szczególną uwagę zwracając na zabezpieczenie oferowanej żywności przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi.

W jednym przypadku stwierdzono, że oferowane grzyby były niewłaściwie oznakowane - brakowało adresu sprzedającego grzyby. Na polecenie kontrolujących nieprawidłowość usunięto.

Prowadzono działania polegające na kontroli i propagowaniu reżimu sanitarnego przy przygotowywaniu i wydawaniu posiłków oraz sprzedaży i ekspozycji żywności niepakowanej. Szczególną uwagę zwracano na prawidłowe zabezpieczenie niepakowanych produktów spożywczych, zapewnienie odpowiedniej ilości rękawic jednorazowych dla klientów, informowanie klientów o konieczności ich stosowania. Przeprowadzono akcję kontroli czystości koszyków i wózków w sklepach samoobsługowych oraz warunków porcjowania owoców i warzyw w sklepach.

W sezonie wakacyjnym prowadzono akcję „Lato”, w ramach, której, również w godzinach popołudniowych i wieczornych oraz w dniach wolnych od pracy, kontrolowano obiekty żywnościowe w miejscach masowego wypoczynku – baseny, tereny rekreacyjne.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały poważnych nieprawidłowości.

Ponadto przeprowadzono liczne kontrole akcyjne w ramach działań z polecenia Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Kontrolowano sklepy mięsne, hurtownie, hipermarkety, supermarkety, lokale gastronomiczne w zakresie gospodarki odpadami pochodzenia zwierzęcego, w tym nieprawidłowości wycofywania przeterminowanej żywności z obrotu. W ramach akcji współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną na bieżąco przekazując informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach.

Kontrolowano także sposób gospodarowania produktami ubocznymi przeznaczanymi do żywienia zwierząt .

Także w ramach ogólnokrajowej akcji monitorowano wycofywanie z obrotu produktów cukierniczych w związku zagrożeniem obecności w mleku w proszku trutki na gryzonię.

Oceniano znakowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego dla dzieci do lat 3 i przedmiotów do karmienia niemowląt.

Jakość zdrowotna środków spożywczych – badania laboratoryjne

W 2013 roku w nadzorowanych obiektach pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności 417 próbek środków spożywczych oraz próbek sanitarnych.

Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne, obecność zanieczyszczeń, w tym szkodników i ich pozostałości oraz obecność ciał obcych.

Wyniki badań 9 próbek wykazały złą jakość żywności: w 2 próbkach mięsa drobiowego wykryto pałeczki Salmonella typ B, w 3 próbach ciast z kremem niepoddanych obróbce termicznej wykryto zawyżoną liczbę bakterii z grupy Bacillus cereus, w próbce mięsa wołowego wykryto niedozwolone dodatki do żywności, w 1 próbce wytrzepek z koszyków pobranych w piekarni wykryto żywe larwy, w 2 próbkach zmiotek pobranych w młynie wykryto żywe i martwe larwy.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej

Profilaktyka nadwagi i otyłości

W szkołach podstawowych nadwaga i otyłość dotyczy ok. 22% chłopców i 18% dziewczynek, a w gimnazjach: 15% chłopców i 12% dziewczynek (dane ogólnokrajowe). Odpowiedzialność za zdrowie powinna być kształtowana już od dziecka. Duża rola w tym zakresie przypada rodzicom, szkołom i samorządom terytorialnym.

Główny Inspektor Sanitarny i Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców wdrożyli do realizacji **ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę”**. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W programie udział

biorą uczniowie i nauczyciele gimnazjów, uczniowie ostatnich klas (V i VI) szkół podstawowych oraz rodzice. VII edycja programu w Bielsku-Białej i w powiecie bielskim w roku szkolnym 2012/2013 realizowana była w 46 szkołach w tym: 32 gimnazjach i 12 szkołach podstawowych. Odbiorcami programu było 2412 uczniów, a także ich rodzice i opiekunowie. Program był pozytywnie przyjmowany i wysoko oceniony, zarówno przez nauczycieli jak i uczniów, jako doskonała pomoc w propagowaniu zdrowego stylu życia. Obecnie trwa VIII edycja programu.

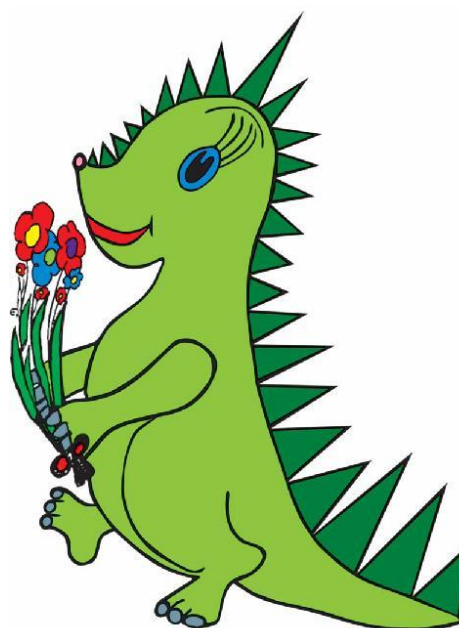
Profilaktyka palenia tytoniu

Znaczna część przewlekłych chorób niezakaźnych, takich jak: choroby serca i naczyń krwionośnych, nowotwory układu oddechowego, nienowotworowe choroby układu oddechowego, są bezpośrednio uwarunkowane narażeniem na dym tytoniowy, który inhaluje codziennie w Polsce ponad 9 mln dorosłych osób palących tytoń i ponad 14 mln osób niepalących, a narażonych na dym tytoniowy. Osoby palące najczęściej uzależniają się od nikotyny przed osiągnięciem dorosłości, nie zdając sobie sprawy z realności uzależnienia. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna realizowała zadania z obszaru profilaktyki palenia tytoniu w ramach **Światowego Dnia bez Tytoniu** - obchodzonego 31 maja pod hasłem „Zakaz reklamy i promocji tytoniu oraz sponsoringu przez firmy tytoniowe” i **Światowego Dnia Rzucania Palenia** - obchodzonego 21 listopada

W ramach obchodów pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej informowali i przypominali o obowiązującym prawie oraz o konieczności przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, przeprowadzili szkolenia dla pracowników służby zdrowia, zorganizowali narady, przygotowali i przekazali do mediów lokalnych, instytucji samorządowych, szkół, podmiotów leczniczych materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące kampanii oraz szkodliwości biernego i czynnego palenia tytoniu. Wykorzystane zostały regionalne imprezy masowe do przekazania wiedzy o szkodliwości palenia. Udzielano porad oraz przeprowadzono badania profilaktyczne ciśnienia tętniczego krwi w punktach informacyjno-edukacyjnych, dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne. Zamieszczono również informacje na stronie internetowej Stacji.

Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży:

Krajowy program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów pt. "Czyste Powietrze Wokół Nas". Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomości, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Oferta programową przedstawiono dyrektorom wszystkich placówek przedszkolnych z terenu działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Do

V edycji programu w roku szkolnym 2012/2013 przystąpiło 16 placówek. W realizacji programu uczestniczyło 727 dzieci i 386 rodziców.

„Nie pal przy mnie, proszę” - program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I – III szkół podstawowych. W ramach edukacji antytytoniowej odnosi się do problemu biernego palenia wśród dzieci. Kształtuje u najmłodszych postawy odpowiedzialności za własne zdrowie i umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Do III edycji programu przystąpiło 15 szkół podstawowych z Bielska-Białej i powiatu bielskiego, udział wzięło 703 uczniów oraz 306 rodziców i opiekunów.

„Znajdź właściwe rozwiązanie” – program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Celem programu jest zwiększenie odpowiedzialności za własne zdrowie wśród uczniów oraz kształtowanie postawy wspierania ludzi, którzy pragną zerwać z nałogiem. Konstrukcja programu uwzględnia zajęcia, podczas których młodzież uczy się

asertywności. Do realizacji III edycji programu w roku szkolnym 2012/2013 przystąpiło z terenu działania tutejszej Stacji 8 szkół podstawowych oraz 16 gimnazjów. Program objął swoim zasięgiem łącznie 891 uczniów oraz 276 rodziców.

Realizacja ogólnopolskiego projektu „Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT (Tobacco Free Cities)”.

W celu poprawy egzekwowania wzrostu przestrzegania przepisów z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (*Dz. U. z dnia 1996 r., Nr 10, poz. 55 z późn. zm.*), a także zapoznania społeczeństwa ze szkodliwymi skutkami zdrowotnymi dymu tytoniowego dla czynnych i biernych palaczy. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna od 1 października 2011 roku do 30 września 2013 roku podjęła się realizacji ogólnokrajowego

projektu pod nazwą „Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT (Tobacco Free Cities)”.

W ramach realizacji projektu nawiązana została współpraca z licznymi partnerami między innymi Policją, Strażą Miejską, mediami, lokalnymi samorządami, podmiotami leczniczymi, placówkami oświatowo-wychowawczymi, którzy pomagali w jego realizacji. Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne, współorganizowano imprezy, prowadzono edukację w zakresie skutków zdrowotnych używania tytoniu, w tym narażenia na środowiskowy dym tytoniowy. Działania wspierane były ogólnopolską kampanią medialną rozpowszechniającą informacje o obowiązujących regulacjach prawnych dotyczących miejsc wolnych od dymu tytoniowego (pod nazwą „Miasta wolne od dymu”).

Profilaktyka chorób zakaźnych

W 2013 roku **Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania HIV** realizowany był przez

Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną i stanowił kontynuację działań podejmowanych w latach ubiegłych. Głównym celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV/AIDS poprzez m. in. Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV oraz promowanie odpowiedzialnych postaw i unikania

ryzykownych zachowań seksualnych. Odbiorcą programy był ogół społeczeństwa. Działania informacyjno-edukacyjne adresowane były w szczególności do osób aktywnych seksualnie, osób dorosłych, młodzieży szkolnej ponadgimnazjalnej, personelu podmiotów leczniczych. W ramach

działań organizowane były narady, szkolenia, imprezy środowiskowe – punkty promocji zdrowia, prowadzono instruktarze metodyczne, dystrybucje materiałów informacyjno-edukacyjnych organizowano wystawy tematyczne. Wzmocnieniem działań programowych były coroczne obchody Światowego Dnia Walki z AIDS realizowane w zakresie kampanii społecznej „Profilaktyka HIV/AIDS”. Ponadto kontynuowano działania w ramach ogólnopolskiej kampanii społecznej „Zrób test na HIV”, która zachęca do badań w kierunku HIV i wykonywania bezpłatnych, anonimowych testów w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych na terenie całego kraju.

Kampania społeczna w zakresie profilaktyki grypy

W roku 2013 powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna kontynuowała działania edukacyjne, których celem było zapobieganie zachorowaniom na grypę sezonową i jej powikłaniom oraz ograniczeniu szerzenia się wirusa grypy w społeczeństwie. Prowadzono działania informacyjne dotyczące przestrzegania zasad higieny oraz promujące szczepienia ochronne, jako skuteczną metodę zapobiegania grypie. Adresatami działań były dzieci i młodzież szkolna, osoby dorosłe, dyrektorzy i nauczyciele placówek oświatowo-wychowawczych, pracownicy podmiotów leczniczych oraz społeczność lokalna. Ponadto prowadzono monitoring w zakresie zachorowań na grypę, który raportowano na bieżąco do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach.

Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

W 2012 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna przystąpiła do realizacji projektu **„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”**.

Głównym celem pięcioletniego Projektu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety wieku prokreacyjnym. W ramach programu zorganizowane zostaną: szkolenia dla kadry medycznej (lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, ginekologów, pediatrów, pielęgniarek i położnych) oraz nauczycieli (szkolnych koordynatorów programu edukacyjnego pt.: **„ARS, jak dbać o miłość?”**), program edukacyjny do szkół ponadgimnazjalnych oraz zakładów pracy, przeprowadzenie badań ankietowych wśród kobiet w wieku prokreacyjnym, a także kampania społeczna. W 2013 roku włączono się do działań w ramach ogólnopolskiej kampanii, przedstawiono treści programowe dyrektorom szkół ponadgimnazjalnym wraz z możliwością realizacji w placówce.

Inne działania

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w 2013 roku podejmowała szereg działań edukacyjno-informacyjnych w ramach realizowanych interwencji nieprogramowych oraz kampanii:

- „Bezpieczne wakacje”
- Antybiotykooporność
- Profilaktyka zatruc metanolem „Uwaga metanol zabija”
- Dopalacze środki zastępcze
- Profilaktyka zakażeń meningokokowych
- Obchody Światowego Dnia Zdrowia
- „Szkoła czystych rąk”

Celem podejmowanych działań była szeroko pojęta profilaktyka zdrowotna, kształtowanie prawidłowych nawyków higienicznych i postaw prozdrowotnych wśród społeczeństwa.

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w zakresie swojej działalności realizowała zadania wynikające w szczególności z treści art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Opracowywała opinie, postanowienia i decyzje na wniosek organów administracji lub zainteresowanych podmiotów, na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności dotyczące obiektów objętych następnie nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

W 2013 r. dokonano 7 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Spośród tych uzgodnień 1 dotyczyło studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zaopiniowano 7 projektów dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym 3 projekty studium uwarunkowań. Uzgodniono 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dotyczące terenu miasta Bielska-Białej

Przeanalizowano również 1 przesłane zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Do sekcji ZNS wpłynęło w 2013 r. 9 uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z podsumowaniem. Miejscowe plany uchwalano zgodnie z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

W roku sprawozdawczym na każdym etapie uzgadniania planów przeważały zmiany przeznaczenia terenów rolnych na tereny zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowej z usługami, tereny rekreacyjne oraz tereny produkcji. Zmiany obejmowały poszczególne działki lub niewielkie fragmenty terenu miasta.

Przy uzgadnianiu zwracano szczególną uwagę na zapisy dotyczące ochrony środowiska i zdrowia ludzi, rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zastosowania paliw ekologicznych, usytuowania zieleni, terenów wypoczynku i rekreacji oraz lokalizację inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska.

Częstym przypadkiem w uzgadnianych planach było łączenie terenów pod zabudowę mieszkaniową z usługami. Wprowadzone jednak zapisy określające rodzaj usług, np.: handel, gastronomia, oświata, obsługa finansowa, itp. pozwalają sądzić, że prawidłowe połączenie tych funkcji ułatwi realizację inwestycji na terenie objętym planem, nie powodując jednocześnie uciążliwości wynikających z prowadzonych usług.

Na przestrzeni roku 2013 wydawano 3 opinie sanitarne o konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem jego zakresu i 27 opinii o jego braku.

Przy opiniowaniu inwestycji szczególną uwagę zwracano na: zgodność inwestycji z miejscowym planem zagospodarowania terenu, uciążliwości wynikające z realizacji inwestycji, zabudowę sąsiednią ze szczególnym uwzględnieniem terenów chronionych, rodzaj stosowanych zabezpieczeń.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (*Dz.U. z 2013 r., poz. 1232 późn.zm.*) wydawano 19 opinii sanitarnych dotyczących środowiskowych uwarunkowań przed wydaniem przez właściwe organy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, a także 2 opinie dotyczące warunków zabudowy.

Uzgodniono pod względem sanitarno-higienicznym 45 projektów budowlanych. Dotyczyły one najczęściej pomieszczeń przeznaczonych na obiekty przemysłowe, budynki produkcyjne, zakłady kosmetyczne, fryzjerskie, sklepy spożywcze.

Ogółem w 2013 roku przeprowadzono 140 kontroli obiektów (w trakcie budowy, przed dopuszczeniem do użytkowania, adaptacji pomieszczeń, wizje lokalne związane z zaopiniowaniem m.p.z.t. oraz wydaniem opinii do projektu budowlanego).

Dokonano 135 odbiorów obiektów na terenie miasta Bielska-Białej. Wśród odebranych obiektów największą liczbę stanowiły: obiekty przemysłowe, sklepy spożywcze, zakłady fryzjersko-kosmetyczne, lokale gastronomiczne, przedszkola i punkty przedszkolne.

Najlepiej do odbioru przygotowane były obiekty służby zdrowia, przedszkola, szkoły, jak również gabinety odnowy biologicznej oraz obiekty przemysłowo-produkcyjne.

Obiekty budowlane oddawane do użytkowania w przeważającej większości realizowane są przy zastosowaniu coraz lepszej jakości materiałów wykończeniowych posiadających certyfikaty i atesty, a także nowoczesnej technologii ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu do otoczenia oraz zabezpieczającej środowisko gruntowo-wodne przed przenikaniem ścieków.